

Novo kosovsko političko rukovodstvo

Jačanje nadzorne uloge kosovske
skupštine

Reč urednika

Kosovo ima novi politički vrh. U roku od mesec dana na službu su stupili novi predsednik, novi premijer i novi predsednik Skupštine. Predsednik Fatmir Sejdiu nasledio je pokojnog predsednika Ibrahima Rugovu. Bivši komandant KZK-a Agim Čeku nasledio je Bajrama Kosumija u svojstvu premijera. Bivši poslanik stranke LDK, Kolj Beriša, nasledio je

Nedžata Dacija u svojstvu predsednika Skupštine. Tako kosovska delegacija za pregovore o statusu ima novi sastav. Skupština je 24. marta 2006. godine održala opširnu debatu o pregovorima o statusu, a naročito o prva dva kruga pregovora o decentralizaciji.

Nadamo se da će sa ovom debatom početi redovnije održavanje plenarnih sednica u Skupštini o različitim političkim pitanjima. Novi predsednik Skupštine, Kolj Beriša, namerava da u Skupštinu uvede novu demokratsku atmosferu i da ojača saradnju sa međunarodnim institucijama. Transparentnosti i puno pridržavanje poslovnika kotiraju se visoko na njegovom dnevnom redu.

S obzirom na tekuće promene u Skupštini, možemo se nadati da će ovo, naročito u poslaničkim grupama i odborima, omogućiti dalje uvećanje njihove uloge u nadziranju rada vlade i vršenju finansijskog nadzora nad trošenjem kosovskog konsolidovanog budžeta (KKB). Ovo su najvažnija pitanja za približavanje standardima dobre vladavine. Pored toga, na nivou skupštinske administracije ima pitanja koja daju priliku da se ponovo učvrsti puno pridržavanje postojećim propisima.

U ovom izdanju IPS biltena predstavljen je novi politički vrh na Kosovu i obrađene su određene zakonske i političke interesne sfere, koje su uglavnom date u obliku pregleda.

U ovom broju, Dejvid Pejn iz Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) govori o svom gledištu na važnost perioda postavljanja pitanja za ministre u parlamentu. Neka pitanja pokrenula je kosovska Skupština, mada se ona mogu dalje nastaviti. U ovom članku, Ferid Agani, šef nove poslaničke grupe za integraciju, govori o stvaranju višestranačke i multietničke grupe, koja namerava da igra aktivnu ulogu u zakonodavnom radu skupštinskih odbora. Gospođa Đilnaze Sulja, šef poslaničke grupe Alijanse za budućnost Kosova (AAK), skreće pažnju na novu inicijativu za uspostavljanje kancelarije za vezu sa biračima u jednom od kosovskih gradova.

U tri članka govori se o tri najvažnije funkcije parlamenta: nadzor nad vladom, usvajanje zakona i propisa i komunikacija sa glasačima. U trenutku kada Kosovo ulazi u svoj najznačajniji politički period, tekuća dešavanja u Skupštini zaslužuju veću pažnju. Sada je trenutak kada sve političke grupe treba da promovišu saradnju dok rade na najosnovnijim pitanjima za budućnost. Na tom zajedničkom putu, OEBS i ostali partneri Inicijative za podršku Skupštine spremni su da daju svoj doprinos. Sigurni smo da ovaj bilten to pokazuje.

*Franklin De Vriz,
Koordinator Inicijative za podršku Skupštini*

Reč urednika	2
Obraćanje gospodina Kolje Beriše povodom preuzimanja mesta predsednika Skupštine	3
Predsednik Fatmir Sejdiu govori za Bi-Bi-Si	4
“Na Kosovu nema potpune slobode osim ako je nemaju svi kosovski građani”	7
Lideri kosovskih srba na sastanku sa premijerom Čekuom, razmatraju mogućnost ulaska u Vladu	9
Najnovija dešavanja u Skupštini	10
Da naučimo da slušamo glas naroda	12
Predsedništvo Skupštine	14
Zašto smo zahtevali dinamičnije funkcionisanje skupštine	16
Naša vizija nezavisnog Kosova	17
Vreme za plaćanje računa	18
Jačanje nadzorne uloge kosovske skupštine	19
Problemi i napredak u funkcionisanju kosovske skupštine	20
Put Kosova prema integraciji u EU	22
Prerada predloga zakona o veteranima: OEBS pomaže	23
Osnove o vremenu za postavljanje pitanja	24
Novo prisustvo OEBS-a na terenu	25
Prevođenje/tumačenje: Da značenje ostane isto	26

Obraćanje gospodina Kolje Beriše povodom preuzimanja mesta predsednika Skupštine

10. mart 2006. godine

Poštovane kolege poslanici u Skupštini,

Ja sam u potpunosti svestan da ste time, što ste mi izrazili vaše poverenje da organizujem, nadgledam, koordinišem i predsedavam radom i drugim aktivnostima Skupštine, vi ste u stvari, vašim glasom meni dali veliku obavezu, dali ste mi jedan zadatak, koji zahteva napor, odgovornost i žrtvu.

Kosovo se sada suočava sa odlučujućim mesecima, danima i čak bih rekao odlučujućim satima.

Ovo je svakako istorijska faza za Kosovo i njene institucije, koje su izglasane slobodnim glasanjem građana i naroda, čiju volju mi, uz razumevanje i podršku naših prijatelja, predvođenih SAD-om i ostalim EU zemljama, treba da sprovodimo do kraja—dok ne izgradimo nezavisnu i suverenu državu koja će služiti kao primer za jugoistočnu Evropu; državu koja će imati stalno prijateljske odnose sa SAD-om kao našim najvećim saveznikom, koji je već dva puta, u samo jednom veku, bio uz nas.

Pred ovom Skupštinom, kao jednim od najvećih mehanizama za stvaranje nezavisne države Kosovo, nalaze se mnoge odgovornosti i zadaci.

Zato su da, po vremenima koje prolazimo, ne samo moja politička partija, nego takođe i Zato je trenutak u kome se nalazimo, ne samo moja, nego i vaše političke stranke, koje su manje ili više brojčano manje,

veoma značajan i dragocen; ovo je trenutak kada treba da idemo dalje od stranačkih, ličnih, grupnih, verskih ili interesa polova; trenutak za našu opšti stvar (pitanje)—Kosovo kao nezavisna i suverena država; radi se o našoj sadašnjosti i budućnosti naše dece i unučadi.

Budite uvereni da ću učiniti sve što je u mojoj moći da bi ova sveta institucija (kuća)—iz koje će nastaviti da izlaze akta koja će određivati i sankcionisati političke, pravosudne, ekonomske i druge oblasti života u kosovskoj državi—postala hram slobode govora za sve poslanike Skupštine; da bi ona predstavljala snažan glas kako pozicije tako i opozicije, kako većine tako i manjine. Tako će Skupština biti mesto koje promoviše jednaka prava svih građana Kosova, bez obzira na njihov etničku, političku, polnu ili versku pripadnost.

Učiniću sve što mogu da bi se poslanici Skupštine osećali kao kod kuće, kao prave glave ovog domaćinstva. Biće mi svakako potrebna vaša podrška. A budite uvereni da ćete vi moju imati.

Pošto sam prvi među jednakim članovima ove kuće, pored svojih stalnih nastojanja da se stvore bolji uslovi za obavljanje uobičajenih poslova i rešavanje eventualnih individualnih problema svih poslanika Skupštine, ali i svih zajedničkih problema (kao što se podrazumeva, ukoliko nam to okolnosti dozvoljavaju), takođe ću učiniti sve što je u

Predsednik Skupštine Kolj Beriša

mojoj moći da bih u kosovskoj Skupštini omogućio najbolju moguću saradnju između poslaničkih grupa, odbora i ostali tela skupštine, jer je to jedini put za napredovanje.

Mislim da je najbolji način za ostvarivanje ovih i drugih zadataka poštovanje i verno sprovođenje Ustava, zakona i drugih podzakonskih akata, uključujući i poslovnik o radu Skupštine. Civilizovane nacije uređuju pisane norme. A trebalo bi da možemo da dokažemo da smo stvarno jedna civilizovana nacija.

Želeo bih da iskoristim ovu priliku da se zahvalim—u svoje i vaše ime—akademiku Nedžatu Daciju za posao koji je obavljao i njegov celokupni doprinos, predsedavajući

ovim hramom demokratije u veoma kritičnim momentima za Kosovo i njegove građane. Takođe želim da se zahvalim svojoj stranci—Demokratskom Savezu Kosova—za poverenje koje mi je ukazano.

Sada, mi moramo da preuzmemo odatle i da idemo dalje. Neće biti lako, ali zajedno možemo da uspemo, a ubeđen sam da će naši prijatelji, pre svega Amerikanci i Evropljani, nastaviti da pružaju podršku, kao što su to činili i do sada. Amerika i Evropa su ovde da nam pomognu da postanemo deo zapadne civilizacije. Prijatelji moji, budite uvereni da je to naš pravi cilj

Još jednom, hvala vam na poverenju!

Hvala!

Predsednik Fatmir Sejdiu govori za Bi-Bi-Si

Kosovski predsednik je u intervjuu za Bi-Bi-Si govorio o problemima na novom radnom mestu, budućnosti svoje zemlje i o tome koliko se promenio od kad je preuzeo dužnost. Dopisnik Bi-Bi-Si-ja Muharem Nitaj intervjuisao je gospodina Fatmira Sejdiua u Prištini:

Bi-Bi-Si: *Da li je izbor predsednika, uz tako brzo usaglašavanje stavova bio posledica političke zrelosti kosovskih političkih struktura i subjekata, ili je to u stvari rezultat nekog pritiska koji je došao sa strane?*

Sejdiu: *Da li je izbor predsednika, uz tako brzo usaglašavanje stavova bio posledica političke zrelosti kosovskih političkih struktura i subjekata, ili je to u stvari rezultat nekog pritiska koji je došao sa strane?*

Sejdiu: *Ja mislim da je najvažnije da se pokuša da se konsoliduju institucije, jer to odražava i dokazuje političku kulturu kosovskih institucija i političkih stranaka. Dozvolite mi da vas podsetim da smo mi i ranije imali takve probleme, ali smo ih rešili.*

Ja uvek pominjem četiri izbora koji su održani na Kosovu, a koji su ocenjeni kao najbolji izbori ikada održani u jugoistočnoj Evropi i ovo dokazuje da su ljudi u potpunosti svesni kroz kakvo vreme (period) prolaze. Naime, oni se navikavaju na novu demokratiju.

Drugo pitanje predstavlja potreba za međunarodnom saradnjom. Nama će u predstojećem periodu definitivno biti potrebna međunarodna podrška.

BBC: *Sa kojim je problemima kosovski predsednik morao da se suoči u prvim mesecima službe?*

Sejdiu: *Brojnim. Mislim da je to zbog vremena u kojima sada živimo, kada nam je cilj zaključenje procesa za nezavisnost Kosova.*

Ovo je bio prvi problem i drugo važno pitanje u ovom procesu predstavlja pitanje kako stvoriti jaku koheziju kosovskih institucija, Skupštine, vlade, i obezbediti saradnju na lokalnom nivou, u ispunjavanju standarda i onog dela obaveza, koje se tiču službe u svojstvu zvaničnog predstavnika na državičkim funkcijama.

BBC: *Predsedniče Sejdiu, pošto ste pomenuli promene u kosovskoj vladi, koliko će po vašem mišljenju ove promene uticati na ukupne procese na Kosovu? Da li su one u ovom trenutku bile stvarno neophodne?*

Sejdiu: *Sigurno je da ćemo sa vremenom nailaziti na nove probleme, i ja posebno cenim trud premijera da obavi ocenjivanje internih kadrova. Skupština je glasala za njega da bi videla da li će za 100 dana moći da popravi rad vlade, ocenjivanjem učinka svih vladinih ministara i drugih visokih zvaničnika, i*

Biografija Kolj Beriše

Kolj Beriša (Kolë Berisha) je rođen 26. oktobra 1947. godine u Dobrom Dolu, opština Klina. Osnovnu školu je završio u Dobroj Vodi. Posle završetka srednje škole u Đakovici, radio je u Dobroj Vodi i Glarevu u opštini Klina kao učitelj, dok je od marta 1973. godine radio kao sekretar srednje škole "Ljuid Gurakući" u Klini. Diplomirao je prava u univerzitetu u Prištini. Dvadeset osmog marta 1989. godine je uhapšen i odveden u srpski zatvor u Beogradu i Peći. Posle tri meseca je pušten na slobodu, ali je izbačen sa radnog mesta.

Nakon uspostavljanja Demokratskog Saveza Kosova, postao je član, a u dva naizmenična mandata bio je član predsedništva DSK (LDK) ogranka u Klini i predsedavao je komisijom za pomirenje zavađenih porodica. Bio je potpredsednik DSK-a (LDK) još od marta 1998. godine. Bio je i član tranzicionog veća na posleratnom Kosovu; član političkog foruma Kosova koji je uspostavio SPGS; a sada je član Političke strateške grupe za pregovore u budućem statusu. Ovo je njegov drugi poslanički mandat u kosovskoj Skupštini.

Gospodin Beriša je izdao dve knjige: "Dnevnik izolovane osobe" i "Kosovo, otvorena rana". Piše prozu i poeziju. U jednom književnom takmičenju, koje je 1983. godine organizovao književni magazin "Koha" iz Podgorice, dodeljena mu je druga nagrada za priču pod naslovom: "Obična priča." S vremena na vreme piše članke o tekućim političkim dešavanjima. Oženjen je i otac je dvoje dece.

Predsednik Fatmir Sejdiu

da postigne napredak, pa čak i ako mora da uvodi promene.

Bi-Bi-Si: Predsedniče Sejdiu, nasledili ste nekog, ko je u kosovskoj naciji bio smatran za možda jednog od najuspešnijih i najpopularnijih političara na novom Kosovu? Koliko je vama teško da budete na ovom mestu, rekao bih u senci tako velikog predsednika, čoveka koji je tako dugo tako mnogo poštovan?

Sejdiu: Da, u potpunosti se slažem sa vašom procenom. On je stvarno bio jedinstvena strukturalna i sadržajna ličnost.

Ovo je takođe dobra prilika za nas da koristimo Rugovine tekovine.

Tokom ovog perioda, mogu da kažem da je za mene i ljude moje generacije bila privilegija što su mogli da rade sa njim i da od njega uče od samog početka, i učestvuju u veoma teškom putu koji je Kosovo prošlo.

Bez sumnje, ja sam morao da se suočavam sa svim ovim problemima istovremeno, dok mi, povrh toga, nedostaje fizičko prisustvo njegove ličnosti.

Učiniću sve što mogu, uzimajući u obzir naše dosadašnje zajedničke napore i iskustvo, koje smo preko petnaest godina sticali zajedno sa našim kolegama, da održim istu koheziju i da usmeravam ovu energiju zasnovanu na tim principima.

Drugo, podrazumeva se da ću učiniti sve što mogu da dam svoj doprinos u tekućim procesima, kako putem svog angažovanja u našim za-

jedničkim nastojanjima u procesu, tako i putem svojih istraživanja.

Bi-Bi-Si: Predsedniče Sejdiu, kada ste raspoređeni na ovu dužnost, izjavili ste da ćete nastaviti rad pokojnog predsednika Rugove na tome da Kosovo postane država. Kako ćete sada nastaviti ovaj proces, pošto je on u konačnoj fazi?

Sejdiu: Kosovska država de facto postoji. Vi takođe znate vrlo tešku fazu okupacije koju je preživio kosovski narod, i mi smo pokrenuli mehanizme, na kojima nam zavide i države naprednih zapadnih demokratija, odnosno jednostavno na tome kako smo uspeali da prođemo tako neverovatno dug i težak put i da održimo elan građana.

Naravno, u ovoj fazi, želimo da uključimo ideal mnogih drugova koji su otišli, i verujem da će 2006. godine predstavljati jedno zaokruženje ovog procesa da se Kosovo svrsta u red međunarodno priznatih zemalja.

Bi-Bi-Si: Za sada se misli da, možda u celokupnom procesu utvrđivanja političke budućnosti zemlje, položaj srpske manjine na Kosovu predstavlja najproblematičniji deo. Šta će joj kosovske institucije obezbediti, da bi ona postala deo procesa utvrđivanja političke budućnosti zemlje, koja će, kako vi kažete, biti nezavisna.

Sejdiu: Ja na to mogu da gledam na različit način, i ne bih želeo da od manjina na Kosovu pravim problematično pitanje, ali bih jednostavno želeo da uspem u sprovođenju

naše vizije o položaju svih kosovskih građana uključujući manjine u ovom konceptu.

Možda bi smo mogli da pristupimo sa puno više energije i elana da bezbednost bude izražena našim garancijama, kao odgovorne većine koja obezbeđuje više bezbednosti ili garancija za prisustvo manjina na Kosovu.

Bilo kako bilo, mislim da smo do ove faze dali dosta dokaza, da su pozitivni naponi koje smo integrisali i aktivirali u svim procesima dali određene rezultate. Postoje ustredne rezultate. Postoje ustredne rezultate, koja uglavnom dolaze od srpske manjine, koja stalno nastavlja da bude žrtva u brojnim računicama beogradske politike o njoj.

Ipak, rekao bih da je za nas jako važno da se ne vraćamo na istoriju. Mi ne treba da postignemo ono što se na Kosovu već dogodilo, nego je sigurno naš cilj da idemo napred, imajući na umu tretman manjina zasnovan na najvišim međunarodnim standardima za bolji život i integraciju svih građana.

Mislim da možda ovo predstavlja temelj svega što će kasnije doneti druge rezultate.

Mi, mislim na sebe lično i na kosovske institucije, nećemo ni u kom slučaju podržavati pozicije koje će proizvesti paralelni život.

Bi-Bi-Si: Da li verujete da postoji međunarodni konsenzus o nezavisnosti Kosova?

Sejdiu: Stalne izjave koje poebno dolaze od viših službenika raznih zemalja i debate koje su se vodile na

visokim međunarodnim nivoima dodatno obrazlažu dalje otvaranje, ili su direktno u skladu sa našom vizijom, da je nezavisnost Kosova opcija, koju Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija smatra realnom i mogućom, i da je nezavisnost Kosova neizbežna, kao što je i rečeno pre nekoliko dana na sastanku ministara spoljnih poslova Evropske unije u Salzburgu.

U ovoj fazi našeg razvoja mi smo osigurali dovoljno dokaza da možemo dostojanstveno postojati kao nezavisna država, time što smo radili na razvoju sopstvenih ciljeva, dobrosusedskih odnosa i opšte stabilne situacije u regionu.

Niko ne može da pređe preko političke volje, koja je kao takva ustavna i bazirana na međunarodnoj volji.

Možete isto tako napraviti poređenje kretanja ostalih naroda prema njihovoj nezavisnosti i nacionalnoj emancipaciji. Nama kao primer služe i deklaracije o nezavisnosti, sada dosta jakih država, koje su nedavno osnovane.

Bi-Bi-Si: Da li verujete da će do kraja ove godine, Fatmir Sejdiu biti predsednik formalno nezavisnog Kosova?

Sejdiu: Da. Verujem da ćemo svi kao generacija uživati u takvoj fazi, ali često mislim i o starijim generacijama, za koje se nadam da će isto tako doživeti rešenje kosovskog pitanja.

Odatle praktično potiče takva dinamika ove godine, uz orijentaciju koju delimo sa gospodinom Ahtisarijem u odnosu na našu želju da se sa ovim ide što brže.

U novembru će doći vreme kada ističe njegov ugovor potpisanom sa Ujedinjenim nacijama. To jednostavno podrazumeva ubrzan pristup u tom pravcu.

Naš je zadatak da doprinesemo ovom procesu, da se pokažemo kao dostojanstvena strana sa državnim mehanizmima koji će biti visoko cenjeni u tom pravcu.

Vama su poznate izjave, koje su date i u Savetu bezbednosti, da će ovaj proces da traje, da će biti potrebno da prođe još 20 godina da bi se postigla krajnja emancipacija ili formalna državnost, pravno priznata od strane drugih država, odnosno međunarodno priznato Kosovo.

Bi-Bi-Si: Tokom svih ovi godina ljudi su vam se obraćali sa profesore Sejdiu, a sada vam se obraćaju sa predsedniče Sejdiu. Koje obraćanje vam se više sviđa gospodine Sejdiu?

Sejdiu: Ja ostajem prijatelj, profesor, i to je ono što sam postigao sopstvenim trudom, nivoom postignutog obrazovanja i prosvetnim i naučnim radom na Univerzitetu.

To nije titula, ili nije poziv koji čini da se ustručavam kada me tako zovu. Naravno, izuzetno mi je drago što se suočavam sa tim pozivom i sa ulogom koje mi je time dodeljena, dok je ova trenutna pozicija institucionalna pozicija, i to je odgovornost koju daju Skupština Kosova i podrška političkih subjekata. t.

Bi-Bi-Si: Koliko je to u stvari zakomplikovalo vaš lični

život, privatni i porodični život?

Sejdiu: Ima dosta promena. Jedino nema promene u pristupu prema problemima i ljudima jer pokušavam da ostanem u normalnim okvirima pristupa, koje sam imao u prethodnim fazama, i da ipak i dalje gledam na svet isto onako, kao što sam to i ranije činio.

Najvažnija stvar za mene je da se prilagodim dnevnim prilikama i odgovornosti koja se od mene zahteva.

Naravno, ima dosta promena u mom privatnom životu, jer dinamika aktivnosti kojima se ovde bavim i uloga koja mi je dodeljena u ovoj Instituciji zahtevaju izbegavanje i ostavljanje po strani nekih obaveza iz mog privatnog i porodičnog života.

Ono što mi najviše nedostaje je prosto ono, što sam imao i što sam uvek voleo, a to je pešačenje od kancelarije do kuće, jer bi ovaj novi stil života možda mogao da ima posledice po moje zdravlje. Videćemo, možda ću moći da se vratim starom načinu života

Bi-Bi-Si: Da li se promenio vaš stav prema medijima i novinarima?

Sejdiu: Ne, nije. Ja sam ista osoba i toga ću se držati. Mislim da treba da imamo redovnu komunikaciju pošto mislim da ste vi jedan veoma moćan instrument za predstavljanje informacija i deljenje zajedničke vizije

Unapred se radujem uzajamnoj i istinskoj saradnji.

Objavljeno: 18 marta 2006. godine

“Na Kosovu nema potpune slobode osim ako je nemaju svi kosovski građani”

Govor premijera Agima Čekua, povodom izglasanja njegove vlade, 10. marta, 2006.

*Poštovani gospodine
Jesen-Petersen,*

*Poštovani gospodine
predsedniče Kosova,*

*Poštovani gospodine
predsedniče Skupštine,*

Poštovani poslanici,

Čenjeni prisutni gosti,

Upravo mi je ukazano poverenje da upravljam zemljom i ja sam na tome zahvalan. Danas takođe preuzimam ogromnu obavezu vođenja zemlje da bi dužnosti prema kosovskim građanima bile ispunjene, i ta mi obaveza pričinjava čast. Danas sam dobio mandat da vodim vladu, u možda najtežem i najpresudnije trenutku. Međutim, ja sam spreman.

U ovom presudnom trenutku za Kosovo i njegov narod, poverenje koje ste mi dali predstavljaće oslonac za moj rad na vođenju kosovske vlade. Preuzimajući ovu odgovornost, kažemo vama i kosovskim građanima da će se naše upravljanje zasnivati na blagostanju kosovskih građana, bez obzira na etničke, verske i političke razlike. Zajedničke ciljeve ćemo ostvarivati u saradnji sa svima vama i našim međunarodnim prijateljima.

Principi vlade, koju ću voditi, potiču iz plana vlade. Ostaćemo skoncentrisani na dalje jačanje svih institucija, uvećanje zaposlenosti i ekonomskih uslova za kosovske građane, na jačanje političke stabilnosti

i bezbednosti, na poboljšanje vladavine i zakonskog okvira, kao i uvećanje dinamike rada na primeni standarda, imajući tako za cilj da u najkraćem mogućem roku stvorimo bolje prilike za priznavanje nezavisnosti Kosova.

Iako prolazimo kroz najvažniju fazu državotvornog procesa na Kosovu, tu se naši ciljevi ne završavaju. Ima još mnogo toga da se radi u ostvarivanju naših težnji.

Mi želimo tolerantno i demokratsko Kosovo, integrisano u strukture Evropske unije i NATO-a. Mi želimo Kosovo, koje će predstavljati izvor stabilnosti u regionu i biti katalizator za pozitivne promene u ovom delu Evrope. Stvaranje kosovske države predstavlja volju kosovskog naroda i kosovskog vlade.

Ovaj nas cilj obavezuje da tačno izvršavamo odgovornosti u pravcu ovog procesa. Kosovska država predstavlja zajednički veliki zadatak svih nas. Ali u isto vreme, blagostanje, bezbednost i ekonomska perspektiva su odgovornosti koje su na vladi, koje kao takve neće biti ni na koji način niti u bilo kakve svrhe ignorisane.

Kosovski građani imajuće centralno mesto u našem radu i delovanju. Kao vlada, bićemo otvoreni za sve svoje obaveze, borićemo se sa problemima upravljanja imajući na umu da ćemo za svoj rad odgovarati pred ovim parlamentom i pred kosovskim građanima.

Stvorićemo odgovornu i efika-

Premijer Agim Čeku

snu upravu koja će rešavati potrebe kosovskih građana. U kosovskoj vladi neće biti mesta za one koji ne služe kao dobar primer vrednog, odgovornog, posvećenog i poštenog političara. Ja se obavezujem da dam sve od sebe da bi opravdao mandat i poverenje koje mi je danas ukazano.

Dame i gospodo,

Radićemo na građenju mostova poverenja između ko-

sovskih ljudi i uspećemo da međuetničku raznolikost pretvorimo u istinsku vrednost našeg društva. Kosovska vlada će kultivisati jednu klimu poverenja i uzajamne saradnje, sa najboljim namerama da Kosovo bude dom za sve svoje građane.

Vreme mržnje, diskriminacije i patnji kosovskih građana treba da pripada prošlosti. Došlo je vreme za međuetničko izmirenje, opšte integracije i prosperitet.

Jedna stvar ostaje svima nama jasna. Na Kosovu nema potpune slobode osim ako je nemaju svi kosovski građani.

Kosovsko većinsko stanovništvo treba da shvati da za ostvarenje svojih ciljeva mora da poštuje prava i blagostanje manjine. Zbog toga briga za manjine predstavlja interes većine. Manjinske zajednice na Kosovu treba da veruju da će njihovi interesi biti podržani i zaštićeni na Kosovu koje danas gradimo, pa će njihova bliska i konstruktivna saradnja ubrzati ovaj važan proces za budućnost Kosova.

Srpska zajednica na Kosovu treba da veruje da mi gradimo jedno društvo, koje će biti utemeljeno na najvišim ljudskim principima tolerancije i poverenja. Zato smatram da je važno da im se obratim na njihovom maternjem jeziku:

“U demokratskom Kosovu i vi - Srbi, kao i svi drugi građani Kosova, imate i imaćete budućnost. Kosovo pripada svima i svi zajedno ćemo stvoriti društvo koje garantuje slobodu, ravnopravnost i ekonomski napredak za svakog bez obzira na nacionalnu pripadnost. U to treba da verujete. Za ovakvo društvo, za ovakvu budućnost treba da se izborite zajedno sa svim drugim građanima Kosova stupajući u Vladu, u Skupštinu, u opštinama, u institucijama, u svakodnevnom životu Kosova.”

Za stvaranje demokratske i prosperitetne kosovske države, primena standarda je kao važna parna mašina koja ubrzava ovaj proces; i zato će uvećanje dinamike u primeni standarda imati presudnu ulogu u našem planu upravljanja.

Narednih dana počemo da radimo na primeni standarda. A to nije zato što je to međunarodna zajednica postavila nama za uslov, nego zato što njihovom primenom pomažemo sebi. Stoga vas uveravamo da će ocene, kako međunarodne zajednice tako i kosovskih građana, odraziti naše angažovanje, naše delovanje, i kao takve, one će biti pozitivne.

Primena standarda predstavljaće najjači argument u procesu pregovora o statusu Kosova. Vlada će imati jednu konstruktivnu ulogu u ovom procesu, s obzirom da pitanje statusa predstavlja zajedničku stvar, a ne samo vladino pitanje, čineći tako sve, što je potrebno da se očuva jedinstvo čitavog političkog spektra, koji u ovom procesu učestvuje.

Da bi smo izrazili svoj stav po pitanju procesa pregovora, dozvolite da citiram bivšeg američkog predsednika Dž. F. Kenedija: “Nikada nećemo pregovarati iz straha, ali se nikada nećemo plašiti da pregovaramo.”

Pozivam vas da se u ovom procesu budete okupljeni, jedinstveni i čvrsti. Usudujemo se da među sobom ne dozvolimo podele. Nema mesta za greške i nema vremena za njihovo ispravljanje.

Dame i gospodo,

Sedam godina nakon kraja rata, Kosovo se i dalje suočava sa različitim krizama koje direktno utiču na živote građana i privredu zemlje. Nezaposlenost prerasta u hroničnu bolest našeg društva.

Snabdevanje električnom energijom i pored ogromnih ulaganja još uvek predstavlja veliki problem. Kosovskoj infrastrukturi još uvek nedostaje kvalitet; prosveta i zdravstvo nalaze se u stanju koje zahteva ozbiljna preispitivanja svih nas. Svojim penzionerima, nastavnicima, lekarima, vojnicima i policajcima mi treba da povratimo dostojanstvo.

Mi ne obećavamo rešenje za sve probleme, sa kojima se Kosovo danas suočava. Ali, u ime vlade koju ću predvoditi, obavezujem se da ćemo raditi na ovim pitanjima tako da ona dobiju veću pažnju i posvećenost u toku naših svakodnevnih aktivnosti.

Vlada će uvesti odgovarajuću ekonomsku politiku i zakone koji su potrebni da se privuku investicije za industriju, poslovanje i obrazovanje ljudi u skladu sa ekonomskim potrebama zemlje. Trebalo bi da svoj geografski položaj i svoje prirodne i kadrovske resurse iskoristimo obezbeđujući privlačne mogućnosti za strane investitore.

Vlada će podržati i pomoći u procesu privatizacije, i intenzivno će raditi na tome da privuče više investicija za pomoć kosovskoj ekonomiji. Treba da gledamo dalje od postojećeg okvira i stvaramo novu viziju o održivoj ekonomiji, omogućavajući tako za svojoj deci i omladini jednu svetliju budućnost.

Dame i gospodo,

Dozvolite mi sada da međunarodnoj zajednici kažem nekoliko reči na engleskom:

“Mnogo smo zahvalni Sjedinjenim Američkim Državama, NATO-u, Evropskoj uniji, Ujedinjenim nacijama i svim svojim prijateljima koji su nam pomagali kad nam je bilo teško. Cilj nam je da nastavimo da gradimo svoje političke i ekonomske kapacitete kao i da radimo na stvaranju bezbedne sredine za sve, da bi svojom zemljom sami upravljali, tako da naši građani i međunarodni prijatelji na nas budu ponosni.

Odavde, iz kosovske Skupštine, podvlačimo svoju dužnost da nastavimo da saradujemo sa gospodinom Ahtisarijem, Specijalnim izaslanikom za konačni status i članovima Kontakt Grupe da bi rešili status Kosova. Čvrsto verujemo da će kosovska država, koja će biti stvorena na kraju ovog procesa, biti jedna demokratska država, koja će postati voljena otadžbina svih svojih građana.

Dame i gospodo,

Bez obzira što će na Kosovu posle rešavanja statusa biti prisutan NATO, što predstavlja želju kosovskih građana, mi ćemo predano raditi na izgradnji svog sistema obezbeđenja, uključujući zaštitne snage za Kosovo. To ćemo postići u punom partnerstvu sa NATO-om i drugim međunarodnim prijateljima.

Kosovo će razviti odbrambenu i bezbednosnu politiku sa ciljem da stvori bezbednu i sigurnu sredinu za sve. Kosovo treba da se transformiše iz zemlje koja je potrošač bezbednosti, u zemlju koja nju osigurava i odražava. Naš koncept bezbednosti zasnivaće se na saradnji sa NATO-om i našim susednim zemljama. Borićemo se da od Kosova napravimo

najvećeg doprinopsioca miru i bezbednosti u regionu.

Posebnu pažnju ćemo posvetiti očuvanju i promovisanju osnovnih vrednosti rata. Ni za trenutak neću zaboraviti odakle sam došao, pošto onaj, ko ne zna odakle je, ne zna ni kuda ide. Ponosan sam što sam borac OVK (UČK) i vojnik legendarnog komandanta Adema Jašarija. Svaki dan mog rada u svojstvu premijera počecu sa ovim vrednostima na umu, koje su svete svim kosovskim građanima.

Angažovaću se na brizi za grupe koje su proizašle iz rata: za porodice stradalih, ratne invalide i veterane. Mnogo dugujemo ovim grupama, koje zaslužuju mnogo više od svih nas. Što se više približavamo konačnom statusu, postaje veći naš dug njima.

Uskoro će Kosovo dobiti mogućnost da učestvuje u međunarodnim kulturnim i sportskim događajima. Zato ćemo posebnu pažnju posvetiti kulturi i sportu. Takođe, naša će dijaspora zauzeti zasluženo mesto u programima naše vlade.

*Poštovani gospodine
predsedniče Kosova,*

*Poštovani gospodine
predsedniče Skupštine,*

*Poštovani Specijalni
predstavniče Generalnog
sekretara,*

Cenjeni poslanici,

Danas vam još jedanput obećavam da sebe nećemo štedeti u radu. U isto vreme, vaša podrška kosovskoj vladi predstavljaće dodatne garancije da su pred našim narodom i našom zemljom

mного svetliji dani. Ja, zato, tražim podršku od svih vas, obećavajući stvaran uspeh, koji će moći da se oseti i pipne, kao nagradu za ovu podršku vašoj zemlji – Kosovu.

Pozivam vas da nastavite da na demokratski način budete kritični prema vladi, da za vreme naše vladavine iznosite i ukazujete na sve moguće neregularnosti. Čineći tako, ispunjavate svoje dužnosti prema svojim građanima i pomagaćete vladi da bolje obavlja svoj posao.

Na krtaju bih hteo da podvučem da vlada, koju predvodim, ne počinje ništa od početka. Mi ćemo nastaviti rad prethodnih vlada i pokušaćemo, svim svojim snagama, da ovu vladu učinimo dinamičnijom i efikasnijom. Želim da izrazim zahvalnost prethodnim premijerima, koji su odslužili svoje mandate: gospodinu Bajramu Redžepiju, gospodinu Ramušu Haradinaju i gospodinu Bajramu Kosumiju, ali i pokojnom predsedniku Rugovi, koji su svi postavili temelje za upravljanje, na koje ja mogu da se oslonim tokom svog predstojećeg rada.

Mi smo najsrećnija generacija u istoriji Kosova. Istorija nas je izabrala da Kosovu, zajedno sa svojim prijateljima, donesemo slobodu. Ovde ništa nije dato na poklon, sve je postignuto uz žrtve mnogih generacija. Blizu smo konačne pobeđe. Posle žrtvovanja, nema ništa beskorisnije od trčanja da se proglaši za pobjednika. Pobjedilo je Kosovo, njegov narod i njegovi građani.

Hvala!

Lideri kosovskih Srba sastali se sa premijerom Čekuom, razmatranje ulaska u Vladu

Lista ministara i zamenika ministara koju je premijer Agim Čeku predstavio Skupštini na usvajanje, nije uključivala imena koja je odredila Srpska lista za Kosovo i Metohiju (SLKM). Tokom konsultativnih sastanaka koje je Čeku imao sa liderom SLKM-a, Oliverom Ivanovićem, nije postignut konkretan dogovor u vezi sa povratkom Srba u kosovske institucije. Jedan dan pre nego što je kosovska Skupština odobrila Čekuovu vladu, on je izjavio da u razgovoru sa Ivanovićem nije postignuto rešenje. "Mi moramo stalno da pregovaramo, a vrata za SLKM su otvorena, i ja se nadam da će se ovaj subjekat pridružiti našem timu," izjavio je Čeku.

Ivanović je isključio mogućnost da se kosovski Srbi mogu vratiti u kosovske institucije u bliskoj budućnosti, iako je naglasio da je njihov

povratak važan. „Mislim da ne možemo odmah sutra da se vratimo u institucije pošto je vreme isuviše kratko da se napravi tako važan korak i donese takva odluka,“ rekao je Ivanović. Prema njegovim rečima, nema sumnje da SLKM treba da bude deo kosovskih institucija. Dodao je da oni samo preko institucija mogu da brane srpsku zajednicu na Kosovu. Čeku je obećao da će za njegovu Vladu interesi manjina predstavljati prioritet.

Sa druge strane, ministar za povratak i zajednice, i jedini predstavnik srpske zajednice u kosovskoj vladi, Slaviša Petković, izjavio je da neće odbiti da bude deo novog kabineta. Kosovska skupština, koja ima predstavnike Petkovićeve stranke, je 10. marta 2006. godine izglasala poverenje Čekuovoj vladi.

Najnovija dešavanja u Skupštini

Franklin De Vrieze, OEBS misija na Kosovu

Skupština bira novog kosovskog predsednika

Kosovska Skupština je 10 februara 2006. godine izabrala novog predsednika, Fatmira Sejdiua (LDK), pošto je 21. januara 2006. godine preminuo prethodni kosovski predsednik, Ibrahim Rugova. Celo glasanje je obavljeno u punoj saglasnosti sa Ustavnim okvirom. U trećem krugu glasanja, gospodin Sejdiu je izabran sa 80 glasova za (od ukupno 120 poslanika Skupštine). U kraćem inauguralnom obraćanju, predsednik Sejdiu je podvukao da će se on prvenstveno angažovati na rukovođenju radom kosovskog pregovaračkog tima, a bliska saradnja sa UN izaslanikom za status Kosova, Maartijem Ahtisarijem, će biti od specijalne važnosti. Predsednik Sejdiu je odao počast predsedniku Rugovi i naglasio da je njegova dužnost kao predsednika da jača političko i međuetničko jedinstvo.

Skupština raspravlja o Centru za administrativni protokol na Grmiji

U Skupštini je 14. februara 2006. održava žustra debata o Centru za administrativni protokol na Grmiji, kao odgovor na zahtev koji je parlamentarna grupa ORA podnela 7. novembra 2005. godine. Poslanik Skupštine iz ORA-a, Gazmend Muhadžeri postavio je pitanje o odluci da se izgradi Centar, koji vredi nekoliko miliona evra, bez dozvole skupštinskog predsedništva. Sekretar Skupštine, Isuf Demaj, odbranio je odluku i akcije ORA-e ocenio kao politički motivisane mere protiv predsednika Skupštine Dacija. Vođe parlamentarnih grupa ORA i PDK zahtevale su uspostavljanje jednog 'ad-hoc' odbora koji bi obavio istragu o mogućoj zloupotrebi sredstava Skupštine. Nakon viščasovne debate, Skupština je odlučila da ovo pitanje ponovo pošalje predsedništvu na dalju raspravu.

Skupština dodeljuje javna sredstva političkim strankama

Predsedništvo Skupštine je 9. februara 2006. godine usvojilo isti iznos kao prethodne godine za raspodelu fonda za podršku demokratije. Iz ovog fonda treba da se obezbede javna sredstva svim strankama u Skupštini da bi se obezbedila finansijska podrška od izvora koji nisu privatni. Predsedništvo Skupštine odbacilo je formulu koju je 6. februara predložio predsedavajući odbora za budžet, Naser Osmani, prema kojoj bi se jedan deo javnih finansija dodelio najvećim strankama. Predsednik kosovske Skupštine zahtevao je da stručnjaci iz OEBS-a ocene Osmanijev predlog. OEBS je izrazio mišljenje da je novi predlog diskriminatoran i da ne bi bio u skladu sa postojećim zakonskim okvirom i Standardima za Kosovo.

Ministar Trmkoli odbija da odgovori na interpelaciju

PDK je 25. oktobra 2005. godine podneo predlog kojim se ministar javnih službi Melihate Trmkoli (LDK) poziva da odgovori na optužbe da je prekršio zakon o rukovođenju javnim finansijama, zakon o javnoj nabavci, i UNMIK uredbu 2001/36 o kosovskoj javnoj službi. Ministar je 28 decembra 2005. godine predsedništvu Skupštine poslao odgovor na interpelaciju, u kome tvrdi da je pitanje bilo vrlo uopšteno, nije imalo osnova za preispitivanje i da zato "mora da bude odbijeno." Iako je odgovor ministra Trmkolija bio na dnevnom redu za plenarnu sednicu za 14-15. februar i ministar je bio prisutan kada se o ovom pitanju govorilo, rasprava nije održana. Predstavnicima opozicije su protestovali pošto je poslovnikom Skupštine propisano da je ministar, kome je upućena interpelacija, dužan da se obrati vladi po pitanju o kome se radi, a poslanici Skupštine mogu da raspravljaju o postavljenom pitanju u skladu sa pravilima.

Skupština usvaja nove zakone

Na plenarnoj sednici od 23. februara 2006. godine, Skupština je na drugom iščitavanju usvojila predlog zakona o stručnom obrazovanju i obuci, predlog zakona o uspostavljanju kosovskog Instituta za pravosuđe, predlog zakona o hitnoj zdravstvenoj nezi, predlog zakona o zaštitnom znaku, predlog zakona o pravima ratnih veterana OVK, porodicama postradalih i civilnim žrtvama rata. Skupština je na prvom iščitavanju usvojila predlog zakona o izdavanju školskih udžbenika, nastavnih sredstava, materijala za čitanje i pedagoške dokumentacije, te predlog zakona o prirodnim i drugim katastrofama.

Premijer Kosumi daje ostavku, LDK traži ostavku predsednika Skupštine

Premijer Bajram Kosumi je 1. marta 2006. godine objavio da daje ostavku. Domaći mediji izvestili su da je gospodin Kosumi izgubio poverenje svoje stranke, Alijanse za budućnost Kosova (AAK), jer nije mogao da sprovede međunarodne standarde (Generalni sekretar UN-a Kofi Anan je 25. januara 2006. godine Savetu bezbednosti UN-a dostavio važan izveštaj o primeni standarda) i zato što navodno nije lojalan svojoj stranci.

Istog dana je predsedništvo Demokratske lige Kosova (LDK) zatražilo ostavku predsednika kosovske Skupštine, Nedžata Dacija. Na istom sastanku, LDK predsedništvo je predložilo da ga zameni potpredsednik stranke, gospodin Kolj Beriša. Predsedništvo LDK ocenilo je da je pored optužbi o pogrešnom rukovođenju i zloupotrebi javnih sredstava, bilo od presudne važnosti obezbediti ispravno funkcionisanje Skupštine u procesu utvrđivanja budućeg statusa Kosova. Usledila je žustra debata u štampi, i nakon intenzivne i duge diskusije na produženoj sednici parlamentarne grupe LDK od 9. marta, Nedžat Daci je podneo ostavku na mesto predsednika Skupštine.

Kosovska Skupština bira novu vladu

Kosovska Skupština je 10. marta 2006. godine izabrala novu vladu nakon ostavke premijera Bajrama Kosumija. Predsednik Kosova Fatmir Sejdiu je 2. marta objavio da je imenovao komandanta kosovskog zaštitnog korpusa (KZK), generala Agima Čekua, za sledećeg premijera Kosova. Ubrzo nakon toga, general Čeku se zvanično pridružio AAK-u i 10. marta, na zvaničnoj ceremoniji primopredaje dužnosti za vreme pauze u plenarnoj sednici, poverio dužnosti komandanta KZK-a svom nasledniku, Sulejmanu Seljimiju. Skupština je izabrala gospodina Čekua zajedno sa njegovim predloženim kabinetom, koji je vrlo malo izmenjen u odnosu na prethodni. Adema Saljihaja je u svojstvu zamenika premijera zamenio Ljutfi Haziri, koji takođe služi kao ministar za reformu lokalne vlasti. Fatmir Redžepi (LDK) postao je ministar unutrašnjih poslova a Jonuz Saljihaj (AAK) je postao ministar pravde.

Skupština je na plenarnoj sednici usvojila imenovanje novog predsednika Skupštine, gospodina Kolja Beriše (LDK), namesto Nedžata Dacija, koji je služio na ovoj poziciji od kako je decembra 2001. godine uspostavljena kosovska Skupština. Isto tako je bivšeg člana predsedništva Skupštine, Fatmir Sejdiu (LDK), koji je 10. februara postao predsednik Kosova, u predsedništvu Skupštine zamenio Sabri Hamiti (LDK).

Generalni revizor sastaje se sa predsednikom Skupštine

OEBs misija na Kosovu je 27. marta 2006. godine organizovala uvodni sastanak kosovskog generalnog revizora i predsednika Skupštine. Služba generalnog revizora (SGR) je 7. februara Skupštini poslala jedno pismo u kome obaveštava o nameri da započne spoljnu reviziju finansijskog rukovođenja zakonodavnog tela kao deo redovne revizije KKB-a. Početak revizije je odložen zbog izmena u rukovodstvu Skupštine, ali SPGS i šef OEBS misije razgovarali su o reviziji sa predsednikom odmah po njegovom izboru. Predsednik Kolj Beriša izrazio je da nema nikakve rezerve u pogledu revizije, rekavši da je to u interesu finansijske transparentnosti Skupštine, i službi generalnog revizora obećao pristup svim traženim dokumentima.

Zamenik premijera Haziri izveštava Skupštinu o pregovorima u Beču

Na zvaničan zahtev predsedništva Skupštine, zamenik premijera i ministar lokalne vlasti, Ljutfi Haziri, je na vanrednoj sednici održanoj 24. marta 2006. godine izvestio o pregovorima o budućem statusu Kosova, koji su održani u Beču 20-21. februara i 17. marta. U uvodnom govoru, gospodin Haziri je podvukao da je Kosovo posvećeno sprovođenju procesa decentralizacije, kojim će donošenje odluka biti preneseno u ruke naroda. Takođe je naglasio da je za uspešnost pregovora neophodno ukidanje paralelnih struktura jer one ugrožavaju teritorijalni integritet Kosova. Haziri je izjavio da kosovska delegacija neće potpisati nikakav 'specijalni' sporazum o decentralizaciji dok se ne bude postigao dogovor o nezavisnosti. Komentarišući mogućnost finansiranja iz Beograda za opštine u kojima preovlađuju Srbi, Haziri je rekao da je "Kosovo otvoreno za međunarodne donatore i iz susednih zemalja, uključujući Srbiju. Sve donacije moraju da idu kroz centralnu blagajnu, da budu otvorene i transparentne, i da budu u skladu sa opštim pravilima za reviziju."

Nakon njegovog izlaganja, otvorena je rasprava, da bi 25 parlamentaraca iz svih grupa mogli da izraze svoje stavove. Komentari i kritike odnosili su se na način kako treba voditi pregovore. Predstavnici nesrpskih manjina iskoristili su ovu priliku da izraze brige zbog slabe konsultacije sa pregovaračkim timom što ih je sprečavalo da doprinesu pregovorima. Sabri Hamiti, član LDK parlamentarne grupe i predsedništva Skupštine, smatrao je da je govor gospodina Hazirija "politički i bez sadržine", dok je šef PDK grupe Jakup Krasnići rekao da je izveštaj 'iskrivljen'. AAK je podržala rad kosovske delegacije, podvlačeći da srpskoj zajednici treba ponuditi 'posebna prava' u 'specijalnim' oblastima kao što su prosveta, kultura i zdravstvo. Jedan član ORA-e insistirao je da reforma lokalne vlasti treba da bude ista na čitavoj teritoriji Kosova.

Da naučimo da slušamo glas naroda

Diljnaze Sulja, šef parlamentarne grupe AAK

Živimo u vremenu kada se demokratija širi svugde po svetu. Za Kosovo je ovo specifično i značajno vreme, pošto smo u procesu izgradnje demokratske države, sa demokratskim institucijama. Uspešno smo uspostavili strukturu demokratskog vladanja.

Ipak, sada prolazimo kroz novi proces razvoja, čiji uspeh zahteva jačanje demokratskih institucija Kosova, uključujući tu i Skupštinu.

Da li može samo jačanje institucija da bude moguće bez prethodne izgradnje kapaciteta građana? U demokratskim zemljama vlada služi narodu; ne služi narod vladi. Naime, narod čine građani demokratske države, ali oni nisu njegovi podanici (sluge). Zato je neophodno dalje jačanje Skupštine da bi efikasnije sprovođila odgovornosti, ne samo sada nego i ubuduće.

Posao poslanika u Skupštini je jako komplikovan i izazovan, ali je to i zahvalan posao. Pitanje je kako postati uspešan poslanik u Skupštini? Lekar o medicinu uči na medicinskom fakultetu, pravnik uči prava na pravnom fakultetu, a pijanista o muzici uči u muzičkoj školi, ali poslanik Skupštine nema posebnu školu koju može da pohađa kako bi postao poslanik u Skupštini.

Od koga oni mogu da uče? Ja mislim da bi najviše trebalo da učimo od samih građana. Kao njihovi izabrani predstavnici mi moramo da naučimo da slušamo šta građani imaju da kažu, i im istovremeno

stavimo do znanja da oni igraju najznačajniju ulogu u ukupnom procesu razvoja Kosova.

Ako želimo da postanemo jedno društvo, u kome muškarci i žene daju svoj glas i iznose svoje brige o javnim pitanjima i pokušavaju da poboljšaju svoj život, onda imamo zadatak i odgovornost da ih podržimo u ostvarivanju ovih ciljeva.

Štaviše, ako se glas građana, na koje vladina politika direktno utiče, ne bude čuo u procesu donošenja politike, onda ta politika neće biti uspešna. Na kraju krajeva, građani mogu da iznose svoje brige tako što će posetiti lokalne kancelarije svojih poslanika u Skupštini. Na taj način, demokratija održava svoj pragmatični karakter i poslanik sprovodi svoju funkciju predstavnika.

Trebalo bi da građani osećaju da imaju pravedan tretman onih koje su izabrali i da njihovi predstavnici uzimaju u obzir njihove potrebe i štite njihove interese. Trebalo bi da lokalna kancelarija služi kao "miniskupština" (mala Skupština) u određenoj oblasti.

Time što slušamo mišljenja građana, i da ista, kao takva, predstavljamo u Skupštini, pokušavajući da omogućimo razvoj politike na osnovu stvarnih potreba građana. Uvećanje odgovornosti za lokalne probleme i pomaganje građanima dokazaće da parlamentarna demokratija ima važan uticaj na njihove živote.

Efikasni odnosi između građana i njihovih predstavnika

Diljnaze Sulja

doprineće demokratiji time, što će između građana i vlade ojačati odnose, tako što će dati "pravu procenu" o sprovođenju vladine politike.

Skupštinski poslanici koji su privrženi svom biračkom telu, imaju više šansi da ponovo budu izabrani, a time i da napreduju u svojoj političkoj karijeri. Birači će isto tako imati koristi, jer će se njihova mišljenja i brige čuti prilikom kreiranja politike. Naime, oni imaju svog predstavnika u Skupštini, koji zastupa i predstavlja njihove interese kada im vladina politika ne odgovara.

Shodno tome, poslanik u Skupštini mora da predstavlja interese biračkog tela. A to se može postići jedino ako on ili ona se zna ko su zapravo njeni/njegovi birači, ako sa njima redovno saraduje i ako razume da buduća politička karijera skupštinskog poslanika manje-više zavisi od uspostavljanja i održavanja podrške birača.

Takav je slučaj u društvima sa naprednim demokratijama. Ali, kakva je situacija na Kosovu? Skupština ima ograničena sredstva za otvaranje kancelarija po opštinama, pa ipak to ne bi trebalo da nas spreči

da obavljamo odgovornost koja se sastoji u predstavljanju građana.

Za otvaranje kancelarije nije potreban veliki novac niti prevelik broj zaposlenih radnika. Iz razloga što me nosi osećaj odgovornosti da budem bliža građanima, i zbog toga što sam dobila pomoć od Nacionalnog demokratskog instituta, sa sedištem u Sjednjenim Državama (NDI), koja je namenjena međunarodnim poslovima, sprovela sam inicijativu da ovakvu kancelariju otvorim da bih mogla da komuniciram sa pećkim građanima. Pratila sam geografski princip; naime, ja sam iz Peći, poznajem svoje građane i oni mene dobro poznaju. Zbog toga sebe smatram njihovom zastupnicom.

Verujem da će ova inicijativa nastojati da gradi naš sistem demokratske vladavine, što će takođe našim građanima biti osnov za praktično učešće u vladavini i u drugim procesima i događanjima na Kosovu. Moj cilj je da građanima Peći pomognem da uvećaju svoje mogućnosti, da bi mogli da rešavaju svoje probleme.

S obzirom da je ovo iskustvo prvo i novo za mene, prva lekcija koju smo kolege poslanici i ja naučili jeste da su građani naši "šefovi", i da su mudri radnici oni, koji su uvek odgovorni i osetljivi prema interesima svojih "šefova".

Druga lekcija koju sam naučila se odnosi na potrebe građana i na njihove zahteve. Njihova briga su poslovi, prava građana, obrazovanje, zaštita spomenika, nestale osobe, i penzije.

Da bi se bavila zahtevima građanima, imala sam tri mogućnosti:

- 1) da poradim na nekom slučaju, a zatim da ga predam radnicima;
- 2) da odbijem slučaj; i,
- 3) da se lično bavim slučajem.

Poslednja mogućnost je pametnija i uzvišenija.

Bez obzira na moju želju da se lično uključim, često nisam mogla mnogo da pomognem. Ipak sam naučila da je važno da se njihove brige pažljivo saslušaju i da se pokuša da im se pomogne. Tako sam naučila treću lekciju: biti realan. Iako ne mogu da rešim sve probleme, ipak mogu da uspostavam prioritete. Ponekad moram da pravim kompromis između interesa građana, mojih mogućnosti i onoga šta se traži.

Četvrta lekcija ima veze sa problemima sa kojima sam se suočavala. Većina građana je očekivala moju direktnu i neposrednu pomoć. Najveći problem je bio nedostatak vremena da rešim sve probleme, tako da sam morala da budem u najvećoj meri efikasna. U tom smislu, da bi se stvorili dobri odnosi sa biračkim telom, treba sprovesti sledeće aktivnosti.

Prvo: reforma izbornog sistema. Da bi se ispunila očekivanja građana, oni treba da imaju mogućnost da izaberu svoje predstavnike. To znači da bi na Kosovu trebalo da imamo izborni sistem sa otvorenim listama i biračkim zonama.

Drugo: Građani bi trebali da osećaju da imaju vlasništvo nad Skupštinom i njenim aktivnostima. Zbog toga, ka-

ncelarije za komunikaciju sa građanima treba da budu otvorene na mestima gde im je pristup lak i gde se njihova privatnost može osigurati. Pored toga, radnici treba da budu profesionalni i u mogućnosti da saosećaju sa onim što građane brine.

Treće: Sistem komunikacije između poslanika i građanina treba da postane rutina. Komunikacija je veoma bitna za jačanje priznanja javnostizarad koji poslanici obavljaju, i to je štaviše i oruđe za osiguravanje njenog legitimiteta.

Iako je inicijativa za otvaranje kancelarije za komunikaciju sa građanima od najveće važnosti, to ipak nije samo po sebi dovoljno. Da bi se povećale

mogućnosti poslanika, i da bi se istovremeno omogućilo da oni nesmetano obavljaju svoju dužnost, i da time povećaju sposobnost Skupštine da obavlja svoje dužnosti, kancelarije treba da budu otvorene za sve članove.

Odluka i uspeh koji se tiče ovih aktivnosti ne zavise ni od koga drugog. Ne bi trebalo da se usredsredimo samo na sastavljanje zakona i praćenje odgovornosti. Mi bi smo trebali da obavljamo svoju ulogu zastupnika tako što bi građane tretirali kao partnere u svojim nastojanjima. Ovo se može sprovesti prikupljanjem informacija od građana, stvaranjem instrumenata za bolju komunikaciju i učenjem od njih.

Predsedavajući OEBS-a sastaje se sa predsedništvom Skupštine

Predsedavajući OEBS-a, belgijski ministar inostranih poslova Karel De Gušt, posetio je 16. februara 2006. godine Kosovo, gde se sastao sa predsednikom Fatmirom Sejdiuom, glavnim zamenikom SPGS-a Larijem Rosinom, predsedništvom kosovske Skupštine i delegacijom predstavnika kosovskih Srba. Predsedavajući je posetio i mesto povratka u Svinjaru i sastao se sa belgijskim kontingentom KFOR-a u Mitrovici. Tokom posete je gospodin De Gušt podvukao potrebu za napredovanjem u primeni standarda za vreme procesa rešavanja statusa, i naglasio da je OEBS misija spremna da u ovom procesu pomogne. Gospodin De Gušt je takođe podvukao da će na Kosovu OEBS dugo ostati prisutan nakon rešavanja statusa.

Predsedništvo Skupštine

Kolj Beriša, Predsednik

Sabri Hamiti

Ram Buja

Džhavit Haljiti

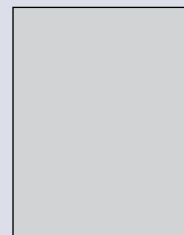
Naim Maljoku

Gazmend Muhadžeri

Mahir Jakdilar

Kosovo Serbs

Odbor za budžet i finansije

Predsedavajući
Naser Osmani

grupa
LDK grupa

Prvi zamenik predsedavajućeg
Snežana Milić

SLKM grupa

Drugi zamenik predsedavajućeg
Safete Haderdonaj

PDK grupa

Članovi

Alji Sadriju
Besa Gadžeri
Ljufi Zharku
Nadžije Doči
Gani Koci
Demir Ljima
Mazlom Kumnova
Rifat Krasnić
Nazim Jašari

LDK grupa
LDK grupa
LDK grupa
LDK grupa
PDK grupa
PDK grupa
AAK grupa
GP 6+ grupa
ORA grupa

Odbor za prava i interese zajednica i povratak

Predsedavajući
Randel Nojkic

Zajednica
Srpska

Prvi zamenik predsedavajućeg
Sanije Aliaj

Albananska

Drugi zamenik predsedavajućeg
Mahir Jakdilar

Turska

Članovi

Nait Hasani
Saša Djokić
Nuran Maljta
Džezair Murati
Numan Balić
Sabit Rahmani
Dževdet Neziraj
Bisljim Hoti
Zulfi Merdža
Rustem Ibiši

Albananska
Srpska
Turska
Bošnjačka
Bošnjačka
Ašaklijska
Egipćanska
Romska
Goranska

Odbor za sudska, zakonodavna i pitanja ustavnog okvira sa pododborima za ravnopravnost polova, javne peticije i pretstavke, i nestala lica

Predsedavajući
Hidajet Hiseni

grupa
PDK grupa

Prvi zamenik predsedavajućeg

Sadudin Beriša

Drugi zamenik predsedavajućeg
Husnija Bešković

Članovi

Imer Muhadžeri
Nekibe Keljmendi
Ramadan B. Keljmendi
Ljumnje Hiseni
Nerdživane Dauti
Hajredin Kuči
Đilnaze Sulja
Dragiša Krstović
Veton Suroji

Odbor za međunarodnu saradnju i EU integraciju

Predsedavajući
Sabri Hamiti

LDK grupa

GP 6+grupa

LDK grupa

LDK grupa

LDK grupa

LDK grupa

PDK grupa

PDK grupa

AAK grupa

SLKM grupa

ORA grupa

Predsedavajući
Sabri Hamiti

grupa

LDK grupa

Prvi zamenik predsedavajućeg
Bajram Redžepi

PDK grupa

Drugi zamenik predsedavajućeg
Džezair Murati

GP 6+grupa

Članovi

Iljmi Ahmeti
Rudina Bukoši
Aljuš A. Gaši
Nedžad Daci
Jakup Krasnić
Džavit Haljiti
Emruš Džemajli
Saša Đokić
Teuta Sahatćija

LDK grupa

LDK grupa

LDK grupa

LDK grupa

PDK grupa

PDK grupa

imenovan od AAK

bez grupe

ORA grupa

Odbor za prosvetu, nauku, tehnologiju, kulturu, omladinu i sport

Predsedavajući
Enver Hodžaj

grupa

PDK grupa

Prvi zamenik predsedavajućeg
Nimon Aljimusaj

LDK grupa

Drugi zamenik predsedavajućeg
Gojko Savić

bez grupe

Predsedavajući parlamentarnih grupa

Aljuš A. Gaši
LDKJakup Krasnići
PDKĐilnazze Sulja
AAKRandel Nojkić
SLKMTeuta Sahatćija
ORADžezair Murati
GP 6+Ferid Agani
grupa za integraciju

Članovi		Prvi zamenik predsedavajućeg	
Remzije Nimani	LDK grupa	Naim Jerliju	LDK grupa
Đuljšen Beriša	LDK grupa	Drugi zamenik predsedavajućeg	
Ragip Zekoli	LDK grupa	Špresa Murati	GP 6+grupa
Mark Krasnići	LDK grupa	Članovi	
Drita Statovci	PDK grupa	Iljaz Pireva	LDK grupa
Salja Ahmetaj	PDK grupa	Nurišahe Huljaj	LDK grupa
Mirvete Drešaj-Baljju	AAK grupa	Nafije Beriša	LDK grupa
Nuran Maljta	GP 6+grupa	Fehmi Vulja	LDK grupa
Genc Gorani	ORA grupa	Fljora Brovina	PDK grupa
Odbor za ekonomiju, trgovinu, industriju, električnu energiju, transport i telekomunikacije		Teuta Hadri	PDK grupa
Predsedavajući	grupa	Zahrije Jusufi	PDK grupa
Ibuš Jonuzi	LDK grupa	Zuljfije Hundozi	AAK grupa
Prvi zamenik predsedavajućeg		Zlatica Kujundžić	bez grupe
Bajruš Džemailji	PDK grupa	Odbor za javne službe, lokalnu administraciju i medije	
Drugi zamenik predsedavajućeg		Predsedavajući	grupa
Mahir Jakdilar	GP 6+grupa	Nekibe Kelmendi	LDK grupa
Članovi		Prvi zamenik predsedavajućeg	
Fadilj Gaši	LDK grupa	Fehmi Mujota	PDK grupa
Brikenda Kryeziu	LDK grupa	Drugi zamenik predsedavajućeg	
Miljazim Haljiti	LDK grupa	Oliver Ivanović	SLKM grupa
Zef Morina	LDK grupa	Članovi	
Salja Beriša-Salja	PDK grupa	Ramadan Musliju	LDK grupa
Hatidže Hodža	PDK grupa	Nedžad Redža	LDK grupa
Dževdet Neziraj	AAK grupa	Kamber Kamberi	LDK grupa
Slađan Ilić	SLKM grupa	Januz Kastrati	LDK grupa
Teuta Sahatćija	ORA grupa	Hajredin Hiseni	PDK grupa
Odbor za poljoprivredu, šumarstvo, seoski razvoj, životnu okolinu i prostorno planiranje		Selvjije Haljimi	PDK grupa
Predsedavajući	grupa	Imer Haljimi	AAK grupa
Rifat Krasnić	GP 6+grupa	Špresa Murati	GP 6+grupa
Prvi zamenik predsedavajućeg		Iljber Hisa	ORA grupa
Ljulzim Zenelji	LDK grupa	Odbor za spremnost u vanrednim situacijama	
Drugi zamenik predsedavajućeg		Predsedavajući	grupa
Goran Bogdanović	SLKM grupa	Naim Maljoku	AAK grupa
Članovi		Prvi zamenik predsedavajućeg	
Jusuf Sutaj	LDK grupa	Iljber Hisa	ORA grupa
Šaban Haljimi	LDK grupa	Drugi zamenik predsedavajućeg	
Zuhrije Maljoku	LDK grupa	Džezair Murati	GP 6+grupa
Fetah Beriša	LDK grupa	Članovi	
Berat Ljuža	PDK grupa	Agim Krasnići	LDK grupa
Afrim Arzualjdžiju	PDK grupa	Fadilj Geci	LDK grupa
Dželjalj Canziba	PDK grupa	Samije Zećiraj	LDK grupa
Nazim Jašari	ORA grupa	Fadilj Gaši	LDK grupa
Odbor za zdravstvo, rad i socijalna pitanja		Ćibrije Hodža	LDK grupa
Predsedavajući	grupa	Sokolj Bašota	PDK grupa
Fatmire Muljhadža-Kolčaku	ORA grupa	Emin Krasnići	PDK grupa
		Dževat Bisljimi	PDK grupa
		Vesna Jovanović	SLKM grupa

Zašto smo zahtevali dinamičnije funkcionisanje skupštine

Jakup Krasnići, Parlamentarna grupa PDK

Parlamentarna grupa kosovske Demokratske stranke je za vreme prvog mandata Skupštine zahtevala više parlamentarnih zasedanja u cilju ispunjavanja odgovornosti poverenih Skupštini od strane izbornog tela. Naš je zahtev ponovljen u drugom mandatu Skupštine, naročito posle marta 2005. godine, kada smo se zalagali za uspostavljanje istražne parlamentarne komisije, koja bi imala ovlašćenja za ispitivanje kandidata, koje je Bajram Kosumi ponovo imenovao. Tada je vladajuća koalicija bez rasprave odbila naš je zahtev. Mi smo ovo pitanje iznosili i na drugim zasedanjima, pa ipak je predsednik Skupštine Daci odbacio da otvori raspravu o lošoj vladavini, političkoj diferencijaciji, kršenju zakona i korupciji.

Zato što smo opoziciona partija, mi smo se angažovali da kosovska Skupština ne bude samo inicijator demokratskog procesa na Kosovu, nego da predvodi političkim procesom u cilju stvaranja nezavisne i suverene države u kojoj se sprovodi vladavina prava. To bi bila jedna država gde bi svi građani bili ravnopravni pred zakonom, bez obzira na njihove etničke razlike. Mi smo ove zahteve ponovili na početku 2006. godine, kada smo predložili pitanja, koja bi trebalo da budu uključena u dnevni red, najkasnije tokom prvog tromesečja 2006. godine. Zahtevali smo da sledeća pitanja već na početku 2006. godine budu razmotrena:

• Pitanje dokumentacije za

pregovarački tim. Mi smo predložili ovo pitanje jer smo ubeđeni da Skupština Kosova mora da prati tok pregovora koji će voditi ka nezavisnoj i suverenoj državi. Ali to bi jedino bilo moguće kada bi Skupština održavala zasedanja svake nedelje i osnivala posebne odbore. Pošto je zasedanja održavala jednom mesečno, Skupština nije imala šanse da prati profesionalno i političko funkcionisanje radnih grupa kosovskog pregovaračkog tima.

- U našem zahtevu, mi smo takođe istakli i pitanje prosvete. Podvukli smo da smo ubeđeni da je obrazovni proces usko vezan za ekonomski i socijalni razvoj, tako da zahteva pažnju svih. Sa druge strane, bili smo, i jesmo, ubeđeni da je ovu sferu rukovode ljudi koji se nisu istakli kao ljudi koje su ranije njome rukovodili, koji su sprovodili reforme i unapredili sferu obrazovanja. Naprotiv, oni su politizovali ovaj sektor i nuden rešenja niti perspektivu za buduće generacije. Vidite kakva je situacija u srednjim školama, odnosno na prištinskom Univerzitetu! Tamo je situacija tako teška, pravi je kaos, a za to je odgovorno ministarstvo prosvete, nauke i tehnologije.
- Mi i dalje zahtevamo uspostavljanje istražne parlamentarne komisije, koja bi imala zadatak da vrši reviziju jedinica koje se finansiraju iz budžeta, uključujući ko-

Jakup Krasnići

sovsku Skupštinu, vladu, predsedništvo i sve institucije koje se finansiraju iz kosovskog konsolidovanog budžeta. Mi imamo dokumentaciju i dosta podataka koji dokazuju kršenje zakona i način na koji ministarstvo privrede i finansija ta kršenja pokriva. Ubeđeni smo da naš zahtev potvrđuje i izveštaj opšteg revizora, kao i drugi podaci koje imamo. Ali želimo da ih potvrdi parlamentarna istražna komisija. Uspostavljanje te komisije onemogućili su moćni pojedinci u vladajućoj koaliciji.

- Mi smo zahtevali da pitanje pravde i bezbednosti bude razmotreno u prvom tromesečju ove godine. Ubeđeni smo da su ovi segmenti presudni za trenutni politički proces na Kosovu, kao i za budućnost kosovskih građana. Bez rešenog pitanja pravde i bezbednosti, ne može biti vladavine zakona, sigurnosti, niti slobode

kretnanja ljudi i roba. U tim segmentima se mora sprovesti duboka i temeljita reforma.

Tražili smo da i druga pitanja budu razmotrena. Ipak smo ubeđeni da najnoviji događaji, koji se dešavaju na Kosovu i oko Kosova, a koji dolaze do kosovske Skupštine, proizvode veći broj zahteva. To znači da će za Skupštinu i poslanike biti novih odgovornosti. Ako Skupština ne počne sa nedeljnim zasedanjima, ona neće biti u mogućnosti da ispunjava odgovornosti niti da se bavi najvažnijim pitanjima, koja se pred nju, ili druge institucije, postavljaju. Zato ćemo mi ubuduće u našim zahtevima biti uporni.

Naš parlament, kosovska Skupština, uspostavljen je slobodnim izborima i uvećaće rad ka punom kapacitetu sa većom odgovornošću. Nadajmo se da će tako u koso-vskim institucijama nešto početi dobro da funkcionise!

Naša vizija nezavisnog kosova

Dr Ferid Agani, Predsedavajući u parlamentarnoj grupi za integraciju, Član stranke za pravdu

Ferid Agani

U decembru 2005. godine, parlamentarni predstavnici šest političkih stranaka, koje imaju predstavnike u Skupštini, došli su do zaključka da demokratski procesi u najznačajnijim kosovskim institucijama, i pored napretka, nisu stigli do faze koja bi im omogućavala da u potpunosti artikulišu svoje političke stavove prema utvrđenim ustavnim normama i poslovniku o radu. Kao posledica toga, parlamentarni predstavnici Stranke za pravdu, Liberalne partije Kosova, Demokratske partije kosovskih Aškalija, Stranka demokratske akcije, Goranska građanskoinicijativa, i Ujedinjeni Romi Kosova, osnovali su parlamentarnu grupu Za integraciju.

Uspostavljanje ove nove političke grupe pozdravili su

funkcioneri kosovske Skupštine, a podržali OEBS i Nacionalni demokratski institut sa sedištem u Sjedinjenim Državama (NDI).

Parlamentarna grupa Za integraciju, sa svojim multietničkim i višereligijskim sastavom predstavlja visoke civilizacijske vrednosti kulturnog, istorijskog i političkog nasleđa kosovskog društva, koje se sublimuju u spremnosti svih građana da zajednički učestvuju u izgradnji nezavisne kosovske države. Ona potvrđuje istorijski kontinuitet mirnog i konstruktivnog zajedničkog života kosovskog društva koje pripada različitim etničkim, religijskim, društvenim klasama, političkim stremljenjima i ekonomskim nivoima, itd.

Njeni glavni ciljevi su da se demokratsko funkcionisanje kosovske Skupštine poboljša i da se ojača nivo političkog jedinstva u ovom važnom periodu za odlučivanje o konačnom statusu Kosova.

Politička svest i promovisanje iskrene zajedničke saradnje u izgradnji države predstavljaju osnovni kvalitet naše parlamentarne grupe. Našrom posebnom višenacionalnom strukturom, želimo da domaćim međunarodnim političkim faktorima pokažemo da u Skupštini postoji demokratski potencijal kojim se može postići obostrana politička aktivnost na višetničkoj i višereligijskoj osnovi. Ubeđen sam da politička saradnja parlamentarnih predstavnika političkih stranaka koje zastupaju albansku većinu i etničke zajednice na Kosovu: Rome, Aškalije, Gorance i deo bošnjake zajednice, predstavlja ubedljiviji i značajniji dokaz od suvoparnih usmenih izjava o multietničnosti i demokratskim principima.

Parlamentarna grupa za integraciju predstavlja konkretan dokaz da politički predstavnici manjinskih etničkih zajednica koje žive na Kosovu i politički predstavnici albanskog naroda ne bi trebali da saraduju samo sedći jedni preko puta drugih, već prvenstveno da rade rame uz rame zarad interesa onih drugih i zarad zajedničkih ciljeva. To predstavlja dokaz visokog političkog jedinstva kada se imaju u vidu važna politička pitanja za budućnost Kosova, a to je i konkretan

dokaz međunarodnoj zajednici da primarni cilj kosovskih institucija nije neka albanska zemlja, već višetnička zemlja, u kojoj će dominirati demokratski principi zasnovani na civilizovanim vrednostima domaćih kultura.

Došlo je vreme da sebi i drugima da na Kosovu dokažemo da na Kosovu postoje demokratski i vizionarski potencijali za nezavisnu, uspešnu i demokratsku državu. Članovima naše parlamentarne grupe je jasno da nacionalno isključivanje nije put koji vodi u tom pravcu.

Ubeđen sam da ni na koji način ne treba da umanjimo monumentalne žrtve albanskog naroda na Kosovu tokom vekovnog rata za slobodu i nezavisnost. Naprotiv, albanski narod je spreman da saraduje na podjednakoj osnovi sa drugim političarima kao i sa drugim etničkim zajednicama, sa kojima zajedno žive i time će biti postavljeni na najviši pijedestal jednog svetskog slobodoljubivog naroda, za je želeo i odbio suverenitet i punu nezavisnost poštujući najdemokratskije i najcivilizovanije principe.

Kao najveća multietnička politička grupa u kosovskoj Skupštini, parlamentarna grupa za Integraciju očekuje podršku svih parlamentarnih grupa, kao i od važnih međunarodnih partnera, u uspostavljanju ciljeva za bolje i demokratsko funkcionisanje kosovske Skupštine i dobrobit svih kosovskih građana bez ikakvog isključivanja.

Kako će Srbi dočekati završnicu pregovora o statusu?

Vreme za plaćanje računa

Zoran Čufalić, novinar bez stalnog zaposlenja iz Beograda

U završnu fazu procesa rešavanja statusa Kosova lokalni srpski političari ušli su mnogo slabiji nego što su ikada bili u poslednjih šest godina. Poslovično razjedinjeni i bez ikakve vizije i strategije, njima u ovom trenutku ne ostaje mnogo manevarskog prostora u političkoj utakmici sa kosovskim Albancima i međunarodnom zajednicom. Jedino što se u ovom trenutku sa sigurnošću može predvideti jeste intenziviranje međustranačkih sukoba unutar srpskog političkog bloka, i toga su potpuno svesni i političari i većina Srba na Kosovu. Predstavnicima međunarodne administracije shvatili su, takodje, ovu činjenicu i shodno tome temeljno su preformulisali celokupnu političku strategiju u završnoj fazi pregovora o statusu Kosova. Poruka je krajnje jasna: bilo bi dobro da Srbi budu

deo demokratskih procesa na Kosovu, ali će ti procesi biti nastavljeni - sa Srbima, ili bez njih.

Na srpskoj političkoj sceni na Kosovu danas je teško izdvojiti „velike igrače“. Ipak, nekoliko političkih grupacija i pojedinaca još uvek je u igri.

Srpska lista za Kosovo i Metohiju (SLKM), koju predvodi Oliver Ivanović, predstavlja labavu koaliciju tri stranke - Socijaldemokratske partije (SDP), Srpskog pokreta obnove (SPO) i Demokratske stranke (DS). Činjenica da su centrale tih stranaka u Beogradu presudna je za celokupno političko delovanje te koalicije i buduće poteze samog Ivanovića. Stoga, sve analize o tome da će on odlučiti da udje u kosovsku vladu moraju da se posmatraju iz tog ugla, iako je Ivanović više puta pokazao da ima visok stepen političkog

integriteta i da je ponekad u stanju da neke značajne odluke donese nezavisno od dikatata iz Beograda.

Diplomatski predstavnici koji posećuju Prištinu ne propuštaju priliku da se sastanu sa Oliverom Ivanovićem, čime Beogradu šalju dovoljno jasnu poruku da žele da ga vide kao partnera na prištinskoj političkoj sceni. Nedavno imenovanje novog kosovskog premijera bilo je idealna prilika da SLKM da na najbezbolniji način udje u vladu, međutim, za Koštunicu je izbor Agima Čekua bio neprihvatljiv i ta prilika je uludo propuštena. U javnosti se, ipak, spekuliše da bi Oliver Ivanović uskoro sam mogao da donese odluku, uprkos protivljenju Koštunice, ali uz uslov da mu bude ustupljeno i mesto ministra za povratak i zajednice, koje u ovom momentu zauzima Slaviša Petković. Za koaliciju

SLKM rezervisano je mesto ministra poljoprivrede, dva mesta zamenika ministara i nekoliko mesta u upravnim odborima.

Slaviša Petković poslednjih nedelja gubi neke pozicije u vladi, ali i u svojoj stranci. Jedan od njegovih saradnika, Dragiša Mirić, odcepio je jedno krilo SDS KM, koje za sebe tvrdi da su autentični naslednici stranke i čak su zatražili smenu Petkovića. Nekako u isto vreme u Prištini su se mogle čuti spekulacije da bi protiv Petkovića mogla da bude podignuta čak i krivična prijava, zbog navodnih finansijskih malverzacija. Petković nije uspeo da uspostavi dobre odnose ni sa premijerom Čekuom. Nezadovoljan odlukom da za zamenika ministra unutrašnjih poslova bude imenovan pukovnik Dejan Janković, Petković je objavio da zamrzava funkciju ministra, iako je teško shvatiti šta bi to u političkom smislu praktično moglo da znači. Međutim, čini se da Petković u ovom momentu ima bar jedan solidan adut, a to je činjenica da su dva poslanika SDS KM u parlamentu Kosova ostali lojalni njemu i da upravo ta dva poslanika u ovom trenutku mogu da omoguću većinu vladajućoj koaliciji u Prištini.

U takvom odnosu snaga, čini se da bi prva sledeća prilika za Olivera Ivanovića mogla da se ukaže nakon prvih sto dana vlade premijera Agima Čekua, koji je najavio da će tada izvršiti ocenu rada svih ministarstava pojedinačno i da

će, eventualno, smeniti sve one ministre koji nisu dobro radili.

Najuticajnija politička grupacija na Kosovu, ipak je Srpsko nacionalno veće (SNV), posebno zbog činjenice da većina članova SNV ima člansku kartu Demokratske stranke Srbije (DSS), koja je trenutno vodeća stranka u Vladi Srbije i koja u potpunosti kontroliše rad Koordinacionog centra za KiM. Ova politička grupacija ima poseban uticaj na sever Kosova. Nedavne promene u SNV nemaju nikakvu suštinsku prirodu i „ujedinjavanje“ SNV severnog Kosova i SNV centralnog Kosova pre bi se moglo nazvati kozmetičkim potezom. Ipak, sasvim je jasno da je premijer Koštunica na taj način pokazao u kom pravcu će se u narednim mesecima kretati politika Beograda u odnosu na Kosovo. Koštunica će, međutim, vrlo brzo moći da praktično pokaže koliko mu je stalo do Srba na Kosovu. Ako se sva njegova mudrost vođenja politike bude i dalje svodila na proteste zbog „ratnih zločinaca“ u pregovaračkom timu ili na čelu kosovske vlade, Srbi na Kosovu će u pregovorima o decentralizaciji zasigurno dobiti mnogo manje nego što su u ovom momentu spremni da im pruže kosovski Albanci i međunarodna zajednica.

Eventualna nezavisnost Kosova jeste pretnja Srbima, ali neki analitičari ukazuju da bi mnogo jači udarac za Srbe moglo da bude ukidanje parava na primanje tzv. kosovskog dodatka, odnosno duplih plata za one koji rade u zdravstvu, prosveti i drugim institucijama vezanim za Vladu Srbije. A ta odluka zavisi direktno i isključivo od Koštunice.

Jačanje nadzorne uloge kosovske skupštine

Fatmire Mulhadža Kolčaku, predsednica odbora za zdravstvo, rad i socijalnu pomoć, član je reformističke stranke ORA

U drugom mandatu kosovske Skupštine osnovan je jedan parlamentarni odbor koji je sastavljen od prethodna dva, u cilju da ovoga puta pokrije rad dva ministarstva, odnosno ministarstva zdravlja i ministarstva za socijalnu pomoć. Iako ovaj odbor čine 12 članova iz različitih stranki, sve odluke koje su do sada donesene, donesene su sa potpunom saglasnošću svih članova.

Dosada je ovaj odbor razmotrio nekoliko zakona, od kojih su najzapaženiji nacrt zakona o zdravstvenoj inspekciji, medicini hitne pomoći, tekovinama rata, duvanu, društvenim i porodičnim službama, i ishрани. Odbor za zdravlje, rad i socijalnu pomoć razmotrio je i nacrt zakona o socijalnom osiguranju, što je veoma važno za rad zdravstva, ali ovaj zakon ipak nije išao na drugo čitanje jer finansijska deklaracija nije potpuno pripremljena.

Dok je odbor razmatrao nacrt zakona, održao je dve otvorene sednice sa stručnjacima iz različitih institucija, da bi se dobilo što više saveta od onih koji će igrati važnu ulogu u sprovođenju i razmatranju zakona.

U svom radu, odbor je saradivao sa organizacijama i institucijama, kao što su Nacionalni demokratski institut sa sedištem u Sjedinjenim državama, OEBS misija na Kosovu i Fridrih Ebert fondacija. Mi smo zahvalni na njihovoj stalnoj podršci.

Fatmire Mulhadža, sa desne strane, u skorašnjoj poseti bolnici.

Razmatranje zakona je veoma važan deo rada Skupštine, ali postoji i nadzorna uloga Vlade, u ovom slučaju nadzor odbora nad radom ministarstva koje ono pokriva. Kao konkretan primer, želela bih da pomenem inicijativu odbora, koju je podržao NDI, za nadgledanje sprovođenja zakona o zdravstvu.

Prva aktivnost odbora u ovom pravcu bila bi nadzor ministarstva za zdravlje prilikom usvajanja podzakonskih akata, ali takođe i kada se ona ne usvajaju ili se usvajaju kasno, što u velikom delu onemogućava sprovođenje ovog zakona. Druge aktivnosti su bile terenske posete, prilikom kojih smo imali mogućnost da se upoznamo sa zakonom i preprekama u njegovom sprovođenju i sa primenljivošću ovog za-

kona. Do sada je naš odbor posetio institucije za primarnu zdravstvenu negu, ali takođe i sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu negu u Prištini, Uroševcu i Peći. Tada smo se susreli sa mnogim zdravstvenim radnicima, kao što su upravnicima i drugima, ali i sa korisnicima zdravstvenih službi.

U tom cilju smo odlučili da organizujemo nekoliko otvorenih sednica sa ustanovama koje pružaju zdravstvene usluge, korisnicima istih, i radnicima ministarstva zdravlja.

Posle završetka prikupljanja podataka, odbor će sastaviti jedan izveštaj sa preporukama, imajući za cilj organizovanje plenarne sednice na kojoj bi se pokrenulo pitanje zdravstvene nege.

Problemi i napredak u funkcionisanju kosovske skupštine

Rebecca Kilhefner, posmatrač u Skupštini, OEBS misija na Kosovu

Skupština Kosova se nalazi negdenapolovinisvogdrugog mandata. U sledećem tekstu dat je pregled za poboljšanje njenog rada i usklađivanje sa procedurama, kao i problemi koji će preostati da budu rešeni.

Dnevni red

Proceduralna pravila Skupštine predviđaju da predsedništvo Skupštine

za svaku plenarnu sednicu unapred pripremi dnevni red, da bi na svakom zasedanju mogao da bude usvojen za sledeće. Sprovođenje ove odredbe članovima Skupštine omogućava da iznose svoje primedbe na predloženi dnevni red i brani činjenicu da plenarna Skupština ima konačnu reč u donošenju odluka o toku svog rada.

Do nedavno je dnevni red

pripreman i poslanicima Skupštine bio dostavljan na uvid tek nekoliko dana pre plenarne sednice. (Ova teškoća oko pripremanja dnevnog reda delimično predstavlja posledicu toga što Skupština sastanke održava jednom mesečno a ne nedeljno, o čemu se govori dalje u tekstu). Dnevni red se na početku zasedanja ne usvaja čak ni formalno, osim kada jedan, ili više poslanika,

imaju neku jaku primedbu, pa im se zbog toga da šansa da govore. Ovo je ponekad dovodilo do toga, da su se usred plenarne sednice vodile duge rasprave o tome, da li da se neko pitanje toga dana razmatra, ili ne. U jednom ekstremnom slučaju, jedan od ministara se baš spremio da predstavi nacrt zakona na prvom čitanju, kada je neko od poslanika našao za zgodno da kaže da, prema postojećim zakonima, pitanja koja se rešavaju nacrtom nekog zakona treba da budu uređena podzakonskim aktima, a ne novim zakonom. Ova tvrdnja je dovela do duge rasprave o tome da li nacrt zakona treba da bude predstavljen, dok su poslanici žalili na "neprijatnu" situaciju koja ih je zadesila, a što je moglo da se izbegne da je dnevni red bio pripremljen i usvojen na način predviđen pravilima.

Predsedništvo je pre nekoliko meseci počelo unapred da priprema dnevni red plenarne sednice, i da ga Skupštini predlaže za usvajanje na sednici koja prethodi onoj na koju se odnosi, što u odnosu na prethodnu praksu, predstavlja dobru promenu. Da bi se osiguralo da su interesi parlamentarnih grupa uzeti u obzir, predsedništvo bi trebalo da usvoji kao redovnu praksu da se, prilikom pripreme dnevnog reda, konsultuje sa šefovima grupa, a na način koji je predviđen poslovnikom.

Glasanje

Kao što je propisano Ustavnim okvirom i skupštinskim poslovnikom, svaka odluka Skupštine zahteva podršku većine prisutnih poslanika i glasanje u korist ili protiv te odluke, osim u posebnim slučajevima kada je za nju predviđen poseban zahtev. To znači da u slučaju kada značajan broj poslanika ne glasa, i ako je manje od polovine poslanika glasa u korist nekog predloga, predlog ipak može da bude usvojen, ali pod uslovom da ima više glasova, koji su u korist, nego protiv takvog predloga. Zbog toga je uvek neophodno pozivati na glasanje i brojati glasove koji su protiv nekog predloga, čak i ako je relativno mali broj poslanika glasao u korist nekog predloga. Ova mera je do sada često pogrešno tumačena, i ponekad je vodila do žustrih rasprava u Skupštini oko toga da li je neki predlog usvojen ili ne, i čak je dolazilo do toga, da je proglašavano da je neki predlog odbijen, onda, kada je trebalo da bude objavljeno da je usvojen, i suprotno.

Ustavni okvir i poslovnik ne sadrže odredbe o tome kako obaviti glasanje ako postoji više mogućnosti, što je dovelo do konfuzije kada je od Skupštine traženo da od velikog broja kandidata za nekotelozabere određen broj ljudi. Trebalo bi da Skupština donese detaljna pravila za komplikovanija glasanja, kao što su imenovanja u Vladi, nezavisnim organizacijama i drugim telima.

Rasprave

Spontano su sve više počele da se prihvataju slobodnije debate nego što su to one bile u prošlosti, dok je poslanicima koji su želeli da govore često uskraćivana reč, sa opravdanjem da nema više preostalog vremena, ili kada je zahtevano da neke izjave zbog svoje sadržine budu brisane iz zapisnika. Prema poslovnicima tela, svi poslanici imaju jednaka prava da učestvuju u skupštinskim i plenarnim sedanjima, tako da je ovaj dosadašnji trend odavno zastareo. Slobodnu debatu mora da prati odgovornost poslanika Skupštine, kao i izvestan stepen kontrole od strane onog, ko sednicom predsedava.

Poslanicima je poslovnikom zabranjeno da koriste "neparlamentarni jezik" (uvredljiv, klevetnički, preteći ili bestidan govor, lične napade ili uvrede, ili takav govor, koji može da dovede do nasilja među zajednicama) a predsedavajući sednice je dužan da pozove na pridržavanje pravila sve poslanike koji koriste takav jezik. Ponekada je teško da se na licu mesta povuče crta između provokativnih izjava i neparlamentarnog jezika, naročito ukoliko predsednik ne želi da se stekne utisak da on ometa slobodnu raspravu. U nekim parlamentima postoje spiskovi izraza ili drugih određenih vrsta izraza koji se smatraju neparlamentarnim jezikom, koji se stalno doraduju, da bi se sprečilo proizvoljno presuđivanje o izjavama poslanika. Izjave

koje se daju na nekoj sednici a koje se ne nalaze na spisku ali se ipak mogu okarakterisati kao neparlamentarni govor ponekada predstavljaju predmet širih rasprava. Možda bi bilo korisno da neko skupštinsko telo, kao što je predsedništvo ili odbor za sudska, zakonodavna i pitanja Ustavnog okvira, izradi detaljnije smernice o neparlamentarnom jeziku.

Što se tiče dužine plenarne rasprave, nije nelogično da predsedništvo odredi vremensko ograničenje za neku određenu raspravu pre plenarne sednice, po mogućstvu u konsultaciji sa šefovima poslaničkih grupa. Takav sporazum mogao bi da uključi dodelu vremena za raspravu svakoj poslaničkoj grupi, koje bi otprilike bilo srazmerno broju njenih predstavnika u Skupštini, pri čemu bi se neko vreme ostavilo za poslanike, koji nisu članovi poslaničkih grupa, da mogu da govore za vreme rasprave ako to žele. Onda bi od svake poslaničke grupe zavisilo koga će odrediti za svoje govornike i kako će među njima da podeli vreme.

Učestalost plenarnih sednica

Usvajanje sistema mesečnih plenarnih sednica je pre dve godine stvorilo mnoge proceduralne i suštinske probleme. Pre svega, kao što je ranije u ovom članku rečeno, predsedništvu je bilo teško da unapred sastavi dnevni red i da ga predloži na usvajanje na prethodnoj

sednici od one na koju se odnosi, kao što je propisano poslovnikom, zbog toga što se nije moglo znati koje će tačke mesec dana kasnije biti spremne za razmatranje. Pored toga, proceduralnim pravilima propisan je uzan vremenski okvir za prvo iščitavanje predloga zakona – "najranije deset radnih dana i najkasnije tri radne nedelje od dana dostavljanja predloga zakona" – koga je teško pridržavati se prema mesečnom sistemu održavanja sednica. Što je najvažnije, sa važnim tačkama dnevnog reda nepotrebno se kasni mesecima. Na primer, ako neki ministar nije prisutan da odgovori na pitanje koje postavi neki poslanik, ili ako razmatranje nekog predloga mora iz nekog razloga da bude odloženo do sledeće plenarne sednice, sa ovom tačkama dnevnog reda se obično kasni najmanje mesec dana umesto nedelju dana. Isto tako, održavanjem mesečnih sednica omogućava se vrlo malo vremena za druge poslove, osim razmatranja predloga zakona, kao što su pitanja za Vladu i rasprave o važnim tekućim pitanjima. U poslednje vreme ima indikacija da će Skupština početi redovnije da se sastaje—i stvarno, plenarne sednice su se već februara i marta održavale češće nego prethodnih meseci. Ovaj trend treba institucionalizovati vraćanjem na nedeljni sistem plenarnih sednica da bi se Skupštini omogućilo da u potpunosti obavlja svoju važnu ulogu u ovom presudnom trenutku za Kosovo.

Put Kosova prema integraciji u EU

Torbjorn Solhstrom

Bivši britanski premijer Vinston Čerčil je jednom rekao da je Balkan region koji proizvodi više istorije nego što može da proguta. Iako bi u ovoj tvrdnji moglo da ima elementa istine, Kosovo i njegove institucije nedavno su pokazale sposobnost da svare značajnu količinu političke promene za kratko vreme.

Prerana smrt predsednika Kosova Ibrahima Rugove u januaru ove godine dovela je brzog izbora Fatmira Sejdiua za novog predsednika Kosova. Nova Vlada sa Agimom Čekuom, bivšim komandantom kosovskog zaštitnog korpusa na čelu, izglasana je 10. marta, nakon ostavke kosovskog premijera Bajrama Kosumija. U isto vreme, parlament je izabrao novog predsednika Skupštine, gospodina Kolja Berišu. Za manje od dva meseca, odigrale su se promene na sve tri najviše pozicije u kosovskim institucijama. To nije bilo

lako. Ali način na koji je kosovski politički establišment ove probleme prevazišao, predstavlja znak zrelosti i odgovornosti.

Do ovih promena došlo je u presudnom trenutku za Kosovo. Sa imenovanjem bivšeg finskog predsednika, Martija Ahtisarija, za Specijalnog izaslanika Ujedinjenih nacija, počeo je proces kojim se ima za cilj određivanje budućeg statusa Kosova. Ministri inostranih poslova iz Evropske unije izrazili su punu podršku Unije Specijalnom izaslaniku i saglasni su sa imenovanjem Štefanom Lehneom za predstavnika EU u procesu određivanja statusa. EU blisko saraduje sa predsednikom Ahtisarijem i njegovim timom, i učestvuje u svim aspektima procesa određivanja statusa.

S obzirom na geografski položaj Kosova u sredini Evrope, proces određivanja

statusa —i rešenje do koga će on da dovede—očigledno imaju veliki značaj za EU. Zajedno sa međunarodnim partnerima u Kontakt grupi, visoki predstavnik EU-a Ksavijer Solana odredio je neke najvažnije parametre za budući rad u izjavi koju je dao u Londonu 31. januara. Najvažnije od svega jeste. da se tu ističe da treba usredsrediti napore da ovaj proces do kraja 2006. godine bude zaključen.

Paralelno sa procesom utvrđivanja statusa, nastavlja se sprovođenje standarda i drugih ključnih evropskih reformi koje se navode u tako zvanom evropskom partnerstvu za Kosovo. Poslednji izveštaj Savetu bezbednosti UN-a pokazao je neujednačeno napredovanje. U trenutku kada se raspravlja o budućnosti Kosova, od najveće su važnosti opipljivi rezultati u ovoj oblasti.

U ovoj situaciji, EU za neposrednu budućnost vidi dva najvažnija problema:

- Prvo, nastavak konstruktivnog učešća u procesu određivanja statusa; i,
- Drugo, uvećanje rada na standardima i drugim ključnim evropskim reformama.

Bilo mi je drago kada sam čuo jasno opredeljenje u ovom pravcu od novog kosovskog premijera u njegovom prvom javnom obraćanju poslanicima kosovske Skupštine. Posebno je ohrabrujuće bilo njegovo obećanje da dosegne manjinsko stanovništvo i da pokaže da Kosovo može da bude dom za sve svoje zajednice.

EU ima i treći problem: pripremu za naše angažovanje posle rešavanja statusa, i pošto se UNMIK bude povukao. Očekujemo da će ubuduće EU biti više angažovan na samom Kosovu i u procesu evropske integracije ovog regiona. Biće više Evropske unije na Kosovu i više Kosova u Evropskoj uniji.

Mi smo već u procesu postepene izgradnje prisustva na Kosovu, sa diplomatskim radnicima kao i stručnjacima iz oblasti vladavine prava. Tim za planiranje buduće EU misije u oblastima policije i sudstva treba u Prištini da se uspostavi kasnije ovog proleća. Ovaj tim će blisko saradivati sa vlastima na Kosovu, uključujući i novo uspostavljena ministarstva unutrašnjih poslova i pravde.

Još uvek je prerano da se definiše tačan oblik budućeg angažovanja EU na Kosovu, jer između ostalog ovo zavisi

od toga kakvo će biti rešenje statusa. U svakom slučaju, filozofija je jasna:

- Pristup EU-a će biti da povećanja odgovornosti kosovskih institucija u pitanjima od njegovog interesa. Vlasti – a ne međunarodna zajednica – će biti odgovorne;
- EU će pokušati da pomogne Kosovu da rešava dve kategorije problema. Prvo strukturalni problemi – ekonomski, administrativni, i tehnički – koje Kosovo deli sa ostalima u regi-ONU. Drugo, specifični problemi – garancije za prava manjina, kulturnu baštinu, decentralizaciju, itd – koje će proizaći iz odredbi o rešenju statusa; i,
- vizija EU-a će pomoći Kosovu na putu ka Evropskoj integraciji. Ministri inostranih poslova EU nedavno su u Salzburgu ponovo potvrdili da će se pridržavati tako zvanje solunske deklaracije: da za čitav zapadni Balkan postoji budućnost u okviru EU pošto se uslovi budu ispunili. Ovo obećanje uključuje i Kosovo i predsednika Sejdiua koji je, zajedno sa SPGS-om Jesen-Petersenom, bio prisutan na sastanku u Salzburgu.

Normalno je da je sada pažnja usredsređena na standarde i status. Međutim, istorijski razvoj se neće završiti čim se status Kosova bude rešio. Tek će početi jedno novo poglavlje. To poglavlje može, ako to Kosovo želi, da bude o putu u pravcu EU i NATO. Neće biti lako. Ali zemlje u centralnoj i istočnoj Evropi su dokazale da je sam put jako važan i da je moguće stići do krajnje odrednice.

Prerada predloga zakona o veteranima: OEBS pomaže

Žade Dušesno-Bernije i Patris Kesada, OEBS misija na Kosovu

Kosovska Skupština je 23. februara 2006. usvojila zakon o statusu i pravima porodica stradalih, ratnih invalida i veterana OVK, i porodica civilnih žrtvi rata, odnosno zakon kojim se ima za cilj ublažavanje teških životnih uslova onih građana, koji su najneposrednije pogođeni oružanim sukobima. Dugoročna saradnja između kosovske Skupštine i OEBS misije na Kosovu takođe su doprineli ovom uspehu.

Proces je započet pre skoro dve godine, juna 2004. godine, kada je Skupštini po prvi put predstavljen predlog zakona. Međutim, zbog njegovih nedostataka, ovaj zakon nije stigao na drugo iščitavanje. Predlog zakona je mirovao do januara 2005. kada ga je nova vlada ponovo predstavila, i kasnije ga je Skupština ponovo usvojila na prvom iščitavanju. Od tog trenutka do njegovog konačnog usvajanja prošlog februara, ovaj predloga zakona je pretrpeo mnogo izmena i prerada.

Pošto su to učinile i ostale interesne strane, kao što su organizacije ratnih veterana i invalida, parlamentarne grupe i UNMIK, OEBS je dao svoje komentare na predlog zakona. Do tada se funkcionalni odbor Skupštine suočio sa teškim zadatkom – da izmiri suprotne zahteve istovremeno obezbeđujući stavljanje na snagu zakona koji ne diskriminiše, sa realnim izgledima za punu primenu. Prepoznajući ovu složenost,

OEBS misija je krajem septembra 2005. godine ponudila da za predsednika kosovske Skupštine obezbedi stručnjake. Ponuda je zvanično prihvaćena 7. oktobra.

OEBS nije nameravao da se neposredno meša da bi imao neku direktnu ulogu u preradi zakona, niti da ima završnu reč o potrebnim izmenama, nego da podstakne zakonodavce da se na pragmatičan i nestranački način pozabave brigama najugroženijih delova društva. U situaciji posleratnog Kosova, u kojoj se velika većina stanovništva muči u teškim socijalnim i ekonomskim uslovima, pitanje prava i beneficija ratnih veterana je vrlo osetljivo.

Sastavljači kosovskog zakona o ratnim veteranima koristili su kao model hrvatski zakon o ratnim veteranima, koji se naširoko citira kao pozitivni primer iz ovog regiona. Imajući ovo u vidu, OEBS je predložio da skupštinskom odboru pomognu hrvatski stručnjaci prilikom prerade i dorade predloga ovog zakona. Zahvaljujući saradnji između hrvatskog ministarstva za spoljne poslove i evropsku integraciju, ubrzo je pronađen odgovarajući kandidat: gospodin Marijan Pokrajčić. Kao viši funkcioner u hrvatskom ministarstvu za rad i socijalna pitanja on je mnogo radio na izradi hrvatskog zakona o ratnim veteranima i njegovim podzakonskim aktima.

U periodu od četiri nedelje on

je preradio kosovski predlog zakona o ratnim veteranima i dao svoje komentare na njega. Meseca decembra, na kraju svog boravka, on je izneo pregled komentara i primedbi pred članovima funkcionalnog skupštinskog odbora. Većinu od ovoga odbor je uzeo u obzir kada je radio na preradi i izmenama i dopunama predloga zakona. Preko ovog intenzivnog postupka prerade, zakon je znatno poboljšan kada se uporedi sa prethodnim verzijama. Pa ipak, neki njegovi delovi i dalje su problematični.

Usvajanje zakona predstavlja prvi korak kosovskih institucija u pravcu preuzimanja odgovornosti za rešavanje potreba ove važne društvene grupe. Nakon njegovog proglašenja, počće najvažnija faza: sprovođenje. Predstoje i dalje važni problemi, jer će puna primena zakona uveliko zavisiti od podzakonskih akata koja tek treba da izdaju različita ministarstva, te od raspoloživih sredstava u budžetu.

Od kako se rat završio OEBS misija na Kosovu je sa ratnim veteranima i organizacijama invalida imala plodonosan dijalog i obezbedila je podršku da bi osigurala njihovu ponovnu integraciju u društvo i bolje socijalne uslove. OEBS je još jednom spreman da privremenim institucijama samouprave obezbedi pomoć u presudnoj fazi sprovođenja zakona

Osnove o vremenu za postavljanje pitanja

Dejvid Pejn, Nacionalnog demokratskog instituta (NDI)

Dejvid Pejn

Pravo da se traže informacije od nekog vladinog ministra i pravo da se taj funkcioner poziva na odgovornost pred parlamentom smatraju se za dva osnovna principa jedne parlamentarne vlade. Poslanici ova prava koriste obično tako što postavljaju pitanja u parlamentu, za vreme zvaničnog "vremena za pitanja." Traženje neke informacije, ili njenog objašnjenja, putem postavljanja pitanja predstavlja jedan od najvažnijih aspekata dužnosti koje imaju pojedinačni poslanici, i ona imaju centralno mesto u parlamentarnoj strategiji. Pitanja se obično postavljaju bez najave, zahtevajući spontani odgovor, ali ponekad se i unapred podnose u pisanom obliku

Vlada predlaže a opozicija se protivi, kaže tradicionalna izreka parlamenata širom demokratskog sveta. je. Sazreo je trenutak da se vreme za pitanja uvede kao uobičajeni deo redovnih sednica kosovske Skupštine. Poslovnik o

radu sadrži odredbe o tome. Vreme za pitanja je obično neko određeno vreme u toku dana, koje se izdvaja za usmena pitanja, a koja obično, ali ne isključivo, postavljaju pripadnici opozicije, a na njih treba da odgovore vladini ministri. Ponekada ministar pre početka sednice može da dobije obaveštenje o nameri poslanika da postavi neko pitanje, a da pri tom ministar ne mora da bude obavešten o tačnoj formulaciji, jer ovo nije obaveza, pošto vesti, nepredviđeni događaji i urgentne okolnosti mogu neizbežno da diktiraju potrebu za nekim pitanjem.

Pitanje mora biti postavljeno određenom ministru, sekretaru parlamenta ili premijeru. Premijer može uz svoje diskreciono pravo da omogućiti nekom od svojih ministara da daju odgovor. Pitanje mora biti kratko, obično ne duže od jedne minute, koju prati odgovor otprilike iste dužine. Ministar zbog toga mora da bude dobro upućen u svoja dokumenta i da na licu mesta ponudi neki ubedljivi odgovor. Mediji obično vole da prisustvuju postavljanju pitanja, jer je ovo vreme kada neko pitanje može da osramoti vladu ili da joj poveća kredibilitet, i ovo je vreme kada pronicljiva govornička ili spretna parlamentarna veština može da poljulja javno mnjenje. Ministar može odlučiti da odloži odgovor, i da se nekog drugog dana vrati na ovu temu. Ali oklevanje ministra može brzo da utiče na sliku o njoj ili njemu. Ministar koji ne može da izađe na kraj sa čovekom koji pametno postavlja neko pitanje, neće imati

dugu političku karijeru.

Od ministara se očekuje da budu prisutni tokom vremena za pitanja, u okviru uobičajenog i potrebnog dela izvršnog parlamentarnog nadzora. "Les absents ont toujours tort!" ili "Ako vas nema, utoliko gore!" Tako, čak i u odsustvu nekog ministra, pitanje može da se postavi (umesto njemu/njoj) premijeru ili sledećem višem ministru. Normalno je da predsedik ne može da odbije neko pitanje zato što ministar nije prisutan.

Mada je prema većini poslovnika zabranjeno da se postavi neko pitanje koje može da prouzrokuje raspravu ili da u sebi sadrži neku insinuciju, predsedavajući Skupštine mora da upotrebi svu svoju veštinu da bi održao red. Onaj ko zna kako da postavlja pitanje će možda upotrebiti ironiju, patos, i epitet da bi dobio šta je tražio. Uobičajeno je da su vlade prilično oprezne u toku vremena za postavljanje pitanja, jer u tradiciji britanskog parlamenta postoji još jedno nepisano pravilo: opozicija treba da bude favorizovana kao neko ko je "slabiji", a vreme za postavljanje pitanja je privilegovani trenutak opozicije kada ona ima šansu da se kao ravna suprotstavlja vladi, i da ne bude zbog toga prozivana.

Vlade ponekad trpe veliku štetu zbog orkestriranih nastojanja opozicije, u dužem vremenskom periodu, da podrije njen integritet, tako što postavlja uporna i dobro informisana pitanja. Mlada i neiskusna Vlada je ranjiva. Pored toga, vreme za

postavljanje pitanja često je ispunjeno uvredama, šalama, teatralnim gegovima i ružnim verbalnim uvredama, i ovo predstavlja problem za svakog predsednika skupštine. Redari stranke moraju stalno, na sastancima članova stranke, da ponavljaju da najbolju garanciju zahvalnosti javnosti predstavlja dostojna, uzdržana, ugađena i pronicljiva razmena mišljenja između ministara i opozicije. Ipak, ni od tog ponavljanja često nema nikakve koristi.

Glavno pravilo opozicionih stranaka je da nikada ne postavljaju pitanje na koje unapred ne znaju odgovor. Cilj opozicije jeste da hvata slabe ministre uz nadu da će dobiti više vremena za emitovanje u medijima, dok vlada pokušava da odvrati pažnju od potencijalno problematičnih pitanja. Ali vreme za pitanja takođe predstavlja idealnu priliku za vladine ministre da prenesu lepe vesti o svojim uspesima, i da ismeju naivnost i neznanje opozicije. U svakom slučaju, ovo vreme u najboljem slučaju samo uvećava parlamentarnu demokratiju i odgovornost izvršnog ogranka vlasti. Neophodna ravnoteža za neophodnu demokratiju. Bez autentičnog vremena za postavljanje pitanja, parlament nije u potpunosti otvoren i demokratski. Ovde se radi o jednom standardu kome svi pravi parlamenti teže.

Pre nego što je počeo da radi za NDI, Dejvid Pejn je bio poslanik kanadskog parlamenta, parlamentarni sekretar trojice premijera u Kvebeku i komesar za kinesku trgovinu.

Novo prisustvo OEBS-a na terenu

Kara Džnonson-Molina (Kara Johnston-Molina), OEBS misija na Kosovu

Demokratska vladavina podrazumeva ispravno funkcionisanje institucija, posebno u preuzimanju odgovornosti na lokalnom nivou i odgovornosti u opštem smislu. Osnovne principe UNMIK-ove politike predstavlja podrška PIS-u u ispunjavanju standarda, poštovanju ljudski prava, važećih zakona, pravilnika i ostalih normi, posebni onih koji su u vezi sa zaštitom prava i interesa zajednica.

Prenos odgovornosti i nadležnosti na PIS koji se nedavno desio stvaranjem novih PIS ministarstava pravde i unutrašnjih poslova u okviru rezolucije SBUN-a 1244 – zahteva da funkcioneri PIS-a na svim nivoima budu odgovorniji za svoje akcije. Osnovna premissa UNMIK politike jeste da se PIS prate i podstiču da preduzimaju korektivne mere u slučajevima koji se pred njega iznose. Odnosno, UNMIK zadržava pravo da se u krajnjoj instanci umeša. Zato OEBS misija na Kosovu (OMiK) radi na aktivnoj politici praćenja da bi podsticala preventivne i 'samo-korektivne' mere putem nevelikog preusmeravanja svojih delatnosti i uvećanog prisustva na terenu. U svim ovim oblastima, OMiK radi u bliskoj saradnji sa našim multilateralnim partnerima – Evropskom unijom i Ujedinjenim nacijama – u planiranju naše budućnosti.

Kako bi bio efektivan u ulozi praćenja, OMiK mora da bude prisutan u svih kosovskih trideset opštinama i u pilot opštinskim jedinicama. Ovo znači da je, na opštinskom nivou, OMiK morao da uveća

svoje prisustvo na terenu. OEBS će uskoro biti jedina organizacija na Kosovu sa široko rasprostranjenom strukturom na terenu sa: svojim opštinskim timovima u svakoj od 30 kosovskih opština kao i u opštinskim pilot jedinicama: Opštinski timovi u svakoj od 30 kosovskih opština kao i u njenih tri pilot opštinskih jedinica. Ovo za sobom povlači prenos odgovornosti od odeljenja civilne administracije na OMiK pošto oni blisko saraduju da bi se omogućila besprekorna primopredaja funkcija i odgovornosti dok se UNMIK 'svodi na pravu meru'. Na opštinskom nivou, saradnja sa UNMIK OCA ogleda se u praćenju, izveštavanju i analizi i davanju preporuka za izvršnu intervenciju Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara.

Svaki od OMiK-ovih timova za praćenje (po jedan u svim opštinama i tri raspoređena pilot opštinskim jedinicama) sastavljen je od jednog domaćeg i jednog međunarodnog službenika za demokratizaciju, koji rade u parovima sa slično sačinjenim timom iz odeljenja za ljudska prava i vladavinu zakona. Radnici dobijaju terenska usmeravanja od viših službenika koji su raspoređeni u svakom od pet OMiK regionalnih centara na terenu. OMiK opštinski timovi predstavljaju 'oči i uši' cele misije, kojima je glavni zadatak analiza koja sledi aktivno praćenje i podršku PIS-a.

UNMIK služba Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara oslanja se na snažno prisustvo na terenu da bi se nastavilo sa ocenjivanjem slaganja sa primenom Stan-

Ismet Bećiri, predsednik skupštine opštine Priština

darda i sprovedila politika odgovornosti. Time što će ubeđivati službenike PISU-a da deluju u skladu sa njihovim odgovornostima, nadležnostima i važećim zakonima i Standardima. Kao što to može biti od koristi za isticanje preostalih pravnih i proceduralnih prepreka ka ne-diskriminatornim pristupu ljudskih, ekonomskih, socijalnih i političkih prava građana. Kao deo UNMIK-a, OMiK se oslanja na PISU i na sve političke partije, na svim nivoima uključujući tu i opštine u delovanju protiv takvih nezadovoljstva ako i kada budu utvrđena, i da obezbedi da civilni službenici deluju u skladu sa zakonom. UNMIK je spreman da deluje u skladu sa odgovornostima, u slučaju da PISU i opštine ne budu delovale u skladu sa okvirnim obavezama. To i jeste u mandatu UNMIK-a.

Uspeh politike odgovornosti dosta se oslanja na princip da OMiK i njegovo široko prisustvo na terenu treba da bude dobro integrisano sa ostalim delom UNMIK-a na Kosovu. Od suštinske važnosti

je saradnja da bi se obezbedio dosledan pristup u celoj misiji, posebno na nivou terena. Potreba za koordinacijom samo će se uvećavati kako se bude približavalo rešenje konačnog statusa, a mi budemo počeli sa tranzicijom na međunarodne aranžmane koji će biti u primeni posle rešenja statusa.

U fazi posle određivanja statusa (i to znači verovatno nakon nestajanja UNMIK-a), OEBS će imati nezavisnu ulogu i možda će se od njega tražiti da preuzme vodeću ulogu u međunarodnom prisustvu na Kosovu. Ovobitrebaloiskoristiti kao optimalni način za praćenje sprovođenja rezultata, ma koji on bio, pregovora o budućem statusu na opštinskom nivou tokom 2006. godine. Zbog toga uloga OMiK/OEBS-a na Kosovu mora da očuva svoje prisustvo u okviru postojeće strukture stuba međunarodnog prisustva, pri čemu se istovremeno omogućava kontinuitet njegovog rada u budućoj strukturi. Bilo kako bilo, i bez obzira na rezultat pregovora o statusu, OEBS će se koncentrisati na zadatak da se demokratski sistem i multietničko društvo na Kosovu učine održivim.

Prevođenje/tumačenje Da značenje ostane isto

Dr Ljirak Karjagdiu, OEBS misija na Kosovu

Nikada u istoriji čovečanstva nije toliko ljudi bilo angažovano na aktivnostima prevođenja kao danas. Svakog dana hiljade prevodilaca i tumača pomažu međuljudsku, jezičku, društvenu, političku, kulturnu, umetničku, naučnu i medijsku komunikaciju između različitih nacija, svojom ljudskom i upornom aktivnošću.

Uloga tumača i prevodioca u razvoju međunarodnih odnosa, ekonomije, umetnosti, filmske industrije i u naučnoj razmeni, ogromna je. Ne može se u našoj epohi zamisliti vođenje, organizovanje, funkcionisanje i uspeh ijedne konferencije, skupa, kongresa, simpozijuma ili sastanka, bilo međunarodnog, naučnog, političkog, diplomatskog ili kulturnog, bez učešća, angažovanja i plemenitog zadatka tumača i prevodilaca. Tako je prevođenje postalo ne samo uslov za međusobnu komunikaciju, nego i podsticaj za naš napredak, saradnju, razumevanje, toleranciju, društvenost i stabilnost.

Nedavno je i na Kosovu angažovano i zaposleno mnoštvo mladih prevodilaca i oni sada obavljaju zadatak tumača ili prevodilaca. Oni rade samo za KFOR, UNMIK i OEBS, nego i u službama za vezu, diplomatiju, privredu,

turizam, politiku i marketing; različitim organizacijama i institucijama; raznim humanitarnim, zdravstvenim, obrazovnim i kulturnim organizacijama. Svojim istrajnim trudom, oni omogućavaju komunikaciju između međunarodnih i domaćih predstavnika, političara, diplomata, stručnjaka, lidera, rukovodilaca i radnika. Štaviše, a da i nisu toliko svesni toga, oni doprinose razumevanju između dveju strana, međusobnoj saradnji, produblivanju prijateljstva i, što je najvažnije, prenošenju organizacijskih, institucijskih, zakonodavnih, naučnih, kulturnih, državnih i demokratskih iskustava stranih stručnjaka, kako na albanskom tako i na drugim regionalnim jezicima.

Međutim, prevođenjem i tumačenjem su se na Kosovu do rata iz 1999. godine bavilo samo nekoliko talentovanih iiskusnih tumača, ali posle rata—zbog iznenadne, izuzetne potrebe za tumačenjem—ovom veštinom se bave, kako kaže Vedat Kokona “oni koji su u nevolji i oni koji to stvarno čine.” To čine zarad novca, kaže Kokona, a majka priroda ih poziva da rade onako kako ih poziva a ne drugačije. Majka priroda predstavlja talenat, dar. Strast za čitanjem, shvatanjem i prenošenjem teksta, poruke,

ideje, mišljenja na jasan, lucidan i originalan način. Sa druge strane, tumači od nevolje, kako objašnjava Kokona, su oni koji nisu određeni “zovom Prirode” da rade na nečemu a ne mogu to da rade ispravno, pa zato oni sada igraju kao medved i ponekad ispadnu smešni, a nekad opasni. Ova vrsta tumača nema dara, stručne spremlje ili kvalifikacija. Oni su lenji i misle da je tumačenje najlakša stvar na svetu. Oni svoj zadatak ne obavljaju; oni uništavaju ne samo tekst i poruku, nego i stil, pogrešno informišući čitaoca odnosno slušaoca.

Prema Edmondu Tupji, dobro poznatom albanskom tumaču i teoretičaru, pored tumača od nevolje i onih koji su talentovani, postoje još dve kategorije tumača: pod-tumači i pseudo-tumači. Prema Tupji, “prvi su odgovorni, skromni, vredni i daju sve od sebe, ali nemaju talenat i zbog toga je njihovo prevođenje odnosno tumačenje osrednje i treba da ga preradi neki drugi tumač tako da se lektor nađe u poziciji ko-prevodioca. Drugu vrstu, pseudo-tumača, Kokona najbolje opisuje kao one koji nemaju dara, znanja niti želje da rade. Ova kategorija—kako on navodi—se najčešće sreće u štampanim i elektronskim medijima, a čak i u prevođenju literature.”

Bez sumnje, jedan od najvećih problema kod prevođenja predstavlja neodgovarajući kvalitet tekstova, administrativnih beleški, brošura, itd., kao i loše simultano i konsektivno tumačenje na konferencijama, kursovima i drugim važnim događajima, bilo na domaćem ili međunarodnom nivou. Ali u slučaju pisanih prevoda, prevodilac ima priliku da interveniše, ispravi i proveri tekstove preko lektora, a to je nešto što se ne može raditi prilikom usmenog prevođenja.

Loše tumačenje može čak da ima za posledicu neuspeh nekog događaja. U najgorem slučaju, sagovornici se zbog lošeg tumačenja pogrešno razumeju, i steknu pogrešnu intelektualnu, profesionalnu sliku jedni o drugima. Do takve jedne situacije može da dođe zbog neodgovornosti organizatora, nediscipline učesnika, slabe artikulacije, i najčešće zbog izlaganja bez poznavanja terminologije i tačnosti, relevantnosti teme, poštovanja jezičkih stilova i loše procene tumača i prevođenja. Da bi se ovakve situacije izbegle, izlagач treba da bude svestan da govori preko tumača, i u slučaju da je govor nejasan, bez reda i logike, onda tumač nema drugu alternativu nego da bude nejasan i da prenosi nejasnu poruku.

Govornik takođe treba da vodi računa o ritmu ili brzini govora. On, odnosno ona, treba da se obraća normalnim tonom i da, po mogućnosti, prati šta radi tumač. Govornici ne treba svi u glas da govore, pošto tumač ne može da tumači za sve njih. Dalje, oni treba da izbegavaju duge i složene rečenice ili pasuse, i da govore jednostavnim, konciznim i organizovanim rečenicama. Govornik treba da vodi računa o izgovoru pošto ovo lako može da izmeni značenje te da zato dođe do nesporazuma. Govornik treba i da izbegava da koristi idiome, žargon,

skraćenice i određeni humor jer to može da dobije oblik nekog neodgovarajućeg značenja.

Pomoć tumačima najbolje daju relevantne institucije koje ih zapošljavaju, tako što im obezbeđuju:

1. blagovremene informacije o dnevnom redu, svrsi sastanka i kontekstu govora;
2. obaveštenja o važnosti sastanka i nivou učesnika;
3. definiciju i informacije o vrsti tumačenja (konsekutivno ili simultano);
4. spisak specijalizovanih

termina i skraćenica koji će se na konferenciji koristiti

5. kopije ili rezimee govora ili prezentacija;
6. priliku da se sastanu sa organizatorom pre početka događaja da bi ovaj odgovorio na moguća pitanja koja tumač može da ima oko terminologije i oblika sastanka.

Na kraju, transparentnost i uspeh tumačenja zavise i od kvaliteta i količine priprema pre nekog događaja, i od obuke, sposobnosti i kvalifikacija tumača.

Važnu ulogu mogle bi da

imaju katedre za jezik i književnost prištinskog univerziteta, koje bi u saradnji sa međunarodnim organizacijama na Kosovu, mogle dašalju tumače u inostranstvo na usavršavanje jezika i specijalizaciju u prevodenju. Nedavno se pojavila ideja o uspostavljanju Instituta za prevodenje/tumačenje. Ta bi ideja, ako je podrži međunarodna zajednica, omogućila kvalifikacije, obuku i stručno usavršavanje tumača na međunarodnom nivou. Ovakva ideja je korisna, naročito sada kada Kosovo ima za cilj da postane deo evro-atlantskih integracija.

ASI Iziava Misije

Inicijativa za podršku Skupštini (IPS) je mehanizam za saradnju organizacija koje su povezane demokratskim programima za podršku skupštine Kosova, pokušavajući da ojačaju Skupštinu Kosova i da je učine profesionalnijom. Rad IPS-a je usredsređen na demokratsku i političku kulturu zasnovanu na prihvatanju i poštovanju demokratskih procedura, transparentnosti i odgovornosti narodu, razvoju i sprovođenju zakonite politike, izvršnog nadzora, poštovanju višejezičnosti i učešću u regionalnim i parlamentarnim kontaktima.

Partneri IPS-a dele informacije i koordinišu programima u toku identifikacije potreba koje su u direktnoj vezi sa Skupštinom. Kao koordinator za IPS, OEBS misija na Kosovu povezuje sve partnere IPS-a i saziva redovne sastanke u saradnji sa predstavnicima skupštine. Bilten IPS-a pruža informacije širokoj domaćoj i međunarodnoj javnosti, o razvoju u Kosovskoj skupštini kao i o programima IPS-a.

Trenutni učesnici IPS-a:

Fridrih Ebert Stiftung (FES), Konrad Adenauer Stiftung (KAŠ), Projekat parlamentarne prakse na istoku i zapadu (PPPIZ), Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR) u saradnji sa Konzorcijumom parlamenata Francuske, Nemačke, Belgije, Slovenije i Međunarodnim institutom za odbranu sa sedištem u Parizu, Američka agencija za međunarodni razvoj (AAMR) u saradnji sa Nacionalnim demokratskim institutom, Program Ujedinjenih Nacija za razvoj (PUNR) u saradnji sa Međuparlamentarnom unijom (MPU), OEBS misija na Kosovu i Kosovska skupština.

Uredničko veće:
Ramuš Tahiri, Frenklin De Vrize, Kris Sismanik, Bljerim Velja,
Ljabinot Hodža, Krenar Loši

Sedište Misije OEBS, 10000 Priština
Tel. (+381-38) 500 162 Fax: (+381-38) 500 188
kontakt: franklin.devrieze@osce.org
<http://www.osce.org/kosovo>

Zapažanja koja su navedena u ovoj novini su autorova i ne oslikavaju poglede Skupštine, misije OEBS-a na Kosovu ili organizacije koje su partneri u IPS.

Slike u ovom broju:

OEBS: str. 2, 17, 14, 26 • Dnevne novine Ekspres: str. 1, 2, 20 (Visar Krijeziju) str. 3, 7, 11 (Ermal Meta) str. 5, 9, 13, 16 (Astrit Ibrahim) str. 10 (Ferdi Ljimi) str. 25 (Fisnik Dobreci) • UNMIK OJ: str. 18 • Kosovska Skupština: str. 14, 15. • NDI: 24.